

ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- * TÖB-DER KONGRESİ VE BURJUVAZİNİN SALDIRISI
- * SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İÇİN İLERİ !
- * SİYONİZM

TÜSTAV

Cilt / 10

Eylül-1978

Sayı / 57

İÇİNDEKİLER

- 21 Temmuz 1978'den, 21 Ağustos 1978'e 3
- Burjuvazi Ambargolara Mahkumdur 5
- Bağlantısızlık Hareketi ve Pekin **M. Nikolayev** - APN 7
- TSİP Yöneticilerine Açılan Dava Karşısında Tavır Almak
Demokrasiye Sahip Çıkmanın Gereğidir 11
- Portekiz'de Partilerüstü Hükümet Bir 12 Mart Modeli mi? 15
- Kuşku Bir Anlaşma **Y. Bandura** - APN 17
- İran'da Güçlenen Halk Muhalefeti ve Şah'ın Yeni Oyunları 19
- Sosyalist Sistemin Ekonomik Gücü ve KEYK'in İşlevi 21
- Siyonizm 33
- Demokratik Kadın Birliği
Program Hedefleri ve Görevler 45
- Sendikal Hak ve Özgürlükler İçin İleri 56
- Ören Toplantısının Ardından DISK'e Düşen Görevler
Hasan Şerif 66
- TÖB-DER Kongresi ve Burjuvazinin Saldırısı 74

TÜSTAV

Sahibi: **Öner Ciravoğlu** / Yazışmaları Müdürü: **Yusuf H. Çebi** / Yazışma Adresi
P.K. 71 İstanbul / Yönetim ve Havale Adresi: **Öner Ciravoğlu**, Çağaloğlu Baş-
musahip Sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone Şartları, Yıllık: 200, altı
aylık 100 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Dizgi: **Evren Matbaası** / Baskı: **Do-
ğan Basımevi** / İlan: Tam sayfa 500 lira, diğer ilânlar satımı 25 lira / Basıl-
dığı Tarih: 11 Eylül 1978.

21 Temmuz 1978'den 21 Ağustos 1978'e

22 TEMMUZ 1978

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu: «Toplumsal Anlaşmaya işverenlerin alınmaması büyük bir noksanlıktır.»
- İstanbul'da komandoların açtığı yayılım ateşi sonucunda bir öğrenci öldü, iki öğrenci yaralandı.
- ABD Başkanı Carter, Denktaş'ın Maraş bölgesiyle ilgili önerisini «olumlu ve ileri bir adım» olarak niteledi.
- Şili Hava Kuvvetleri Komutanı ve Cunta üyesi General Leigh, Şili Bakanlar Kurulu'nun «hukuksal yönden varlığı olmayan bir kuruluş» olduğunu söyledi.
- İspanyol Millet Meclisi yeni Anayasa tasarısını kabul etti.
- Bolivya Devlet Başkanı Hugo Banzer istifa etti; yerine seçiminin sağcı adayı General Juan Pereda getirildi.

23 TEMMUZ 1978

- İsparta'da meydana gelen olaylarla ilgili olarak gözaltına alınanların sayısı 207'ye yükseldi.
- DYF-İŞ Genel Başkanı Şerafettin Akova, Türk-İş ile hükümet arasında varılan «Toplumsal Anlaşma»yı eleştirdi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yetkisine dayanarak özel kişiler elinde bulunan bazı maden yataklarını kamulaştırdı.
- Kıbrıs Rum Demokratik Birlik Partisi Genel Başkanı Glafkos Klerides, Kipriyanu'nun Maraş bölgesine ilişkin Türk önerilerini reddetmesini eleştirerek, Rumların dış desteği yitirdiğini söyledi.

24 TEMMUZ 1978

- Türk basınından sansürün kaldırılmasının 70. yıldönümü kutlandı.
- İçişleri Bakanı Özyaydınlı, jandarma birliklerinin, polis personel kadrosu eksiklikleri giderilinceye kadar, polis sorumluluk bölgesinde kolluk görevi yapacağını açıkladı.
- Yargıtay, «Türkiye'deki yasaların

- faşistçe hazırlanmış yasalar olduğunu, bunların ortadan kaldırılması yolunda mücadele verilmesi gerektiğini» söylemenin suç olmadığına karar verdi.
- Portekiz'de Demokratik Sosyal Merkez Partisi, Mario Soares Başkanlığındaki hükümetten üç bakanını çekmeye karar verdi.

25 TEMMUZ 1978

- Kıbrıs'ta Maraş bölgesine ilişkin Türk önerilerini, Kipriyanu yönetimi şartlı olarak kabul edebileceğini bildirdi.
- Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde TÖB-DER binasını bombalamak isteyen iki komando, bombaların ellerinde patlaması sonucu öldü.
- 3 Temmuz'da görev süreleri dolan 5 kontenjan senatörünün

- yerine, Hilmi Fırat, Halil Tunç, Fahri Çoker, Nermin Abadan Unat ve Adnan Başer Kafaoglu atandılar.
- Şili Hava Kuvvetleri Komutanı ve askeri cunta üyesi General Gustavo Leigh, görevinden azledildi.
- Bağlantısız Ülkeler Dışişleri Bakanları Konferansı Belgrad'da çalışmalarına başladı.

26 TEMMUZ 1978

- ABD Senatosu, Türkiye'ye karşı üç buçuk yıldır uygulanmakta olan silâh ambargosunun şartlı olarak kaldırılmasına karar verdi.
- İstanbul Sanayi Odası Başkanı İbrahim Bodur, Türkiye'ye uygulanan silâh ambargosunun kaldırılmasında Başbakan Ecevit'in olumlu rolü olduğunu söyledi.
- Gaziantep'in İslâhiye ilçesinde, bir komandonun cenazesi

- kaldırılırken çıkan olaylarda, CHP ve TÖB - DER binaları ile birçok işyeri tahrip edildi.
- Urfa Eğitim Enstitüsü'nde çıkan olaylarda 7 öğrenci yaralandı, 33 öğrenci gözaltına alındı.
- Pamuk taban fiyatı 13,25 - 13.75 TL., kuru incir taban fiyatı 10.50 TL, kuru üzüm taban fiyatı 17.50 TL. ve antepfıstığı taban fiyatı 26.50 TL. olarak açıklandı.

28 TEMMUZ 1978

- TÖB-DER İzmit şubesine ikinci kez patlayıcı madde atıldı.
- Portekiz Cumhurbaşkanı Eanes, Başbakan Mario Coares'i görevinden aldı.

- Yugoslavya'da çalışmalarını sürdüren Bağlantısız Ülkeler Konferansında Mısır, gelecek yıl Küba'nın başkenti Havana'da yapılacak konferansın başka bir

ülkede yapılmasını ya da ertelenmesini önerdi.

● 140 ülkeden 28 bin gencin

katıldığı 11. Dünya Gençlik Festivali, Küba'nın Başkenti Havana'da başladı.

bir YORUM

Burjuvazi Ambargolara Mahkumdur

Uzun tartışmalardan, kalktı, kalkıyor, kalkacak söylentilerinden sonra, ABD Senatosuyla Temsilciler Meclisinde farklı metinlerle kalkması şarta bağlanan ambargo bu iki meclisin temsilcilerinden oluşan bir komisyonun hazırladığı uzlaştırma metninin Eylül ayında onaylanmasıyla kalkmış olacak. Böylece ülkemiz ege-men sınıfları rahat bir nefes alacak ve onun siyasal kadrolarından şu anda iktidarda olanı başarı (!) kazanmış olmanın propagandasını yapacak.

Silah ambargosu kadar gürültülere neden olmayan ve Türkiye emperyalizmin sömürü ağına düştüğünden beri devam eden bir başka ambargo ise anti-emperyalist güçler gelip de kördüğümü kesinceye kadar sürüp gidecek. Bu emperyalizmin iktisadi ambargosudur. Ülkemiz üretici güçlerinin gelişmesine köstek olarak, bu güçlerin bağımlı yapıya denk düşecek bir çarpıklıkta oluşmasını sağlayarak, temel sanayinin kurulmasını sağlayacak modern teknolojinin transferini engelleyerek, borçlandırarak, para değerini düşürterek sürüp giden bir ambargo bu.

Yaşadığımız günlerde bu ambargonun yeni bir boyutu daha var. Plansız kapitalist düzenin kaynakları har vurup harman savurması sonucunda, sanayi kuruyoruz diye vidalama, sıkıştırma, kelepçeleme işlemlerinin altında yapıldığı çelik konstrüksiyon çatıların kurulması sonucunda, petrole bağımlı bir ekonomik ve hatta sosyal yapının oluşturulmasıyla ülkemiz büyük dış borç yükleri altına girmiş ve bu borçların faizlerini bile ödeyemez hale gelmiştir. Sanayi vidalamak, sıkıştırmak ve kelepçelemek için dışarıdan parça getirtmek zorundadır ve döviz yokluğundan kapasitesinin çok altında çalışmaktadır. İşsizlik tahminlere göre % 20'yi aşmıştır. Yapılan devalüasyon beraberinde üretim artışı sağlanamadığı için hiçbir işe yaramamıştır. Ve emperyalist metro-poller bu çarkı bir parça yağlamaya yarayacak «taze parayı» bir türlü ödememektedir.

Emperyalizm ÷lkemiz egemen sınıflarının kendisine ölümüne bağılı olduğunun bilincindedir. ÷lkemiz egemen sınıflarının bu bağımlılıktan başka bir iktidar şekilleri yoktur. Yani egemen sınıfların egemen sınıf olabilmelerinin en sağlam dayanağı bizzat bu bağımlılıktır. Egemen sınıflar, işte bu yüzden kendilerine silah ambargosu veya iktisadi ambargo uygulandığında hiçbir halt edemezler. Etseler, etseler sitem edebilirler. Nitekim «biz bu kadar sadık bir müttefik olalım da bize bu reva gör÷lsün» gibilerden sitemleri de bol bol etmişlerdir. Neticede egemen sınıflarımız süreklı bir iktisadi ambargoya ve zaman zaman özel tipte ambargolara mahkumdurlar.

29 TEMMUZ 1978

- Libya Devlet Başkanı Kaddafi, Türk hükümetinin bağımsızlık politikası izlemesinden yana olduklarını belirtti.
- Manisa MİSK Bölge Temsilcisi, bir öğrenciyi yaralamaktan sanık olarak tutuklandı.
- Portekiz'de Komünist, Sosyalist, Merkez Demokrat ve Merkez Sağ Sosyal Demokrat Partiler, hükümet bunalımına çözüm bulunamaması halinde erken seçim görüşünde birleştiler.
- İtalya'da Hristiyan Demokrat Parti Başkanlığına Flaminio Piccoli seçildi.

30 TEMMUZ 1978

- MHP Genel Sekreter Yardımcısı Okuyan: «Hükümet işbaşında kalmakta inat ettiği sürece daha çok kan dökülecektir.»
- Malatya Mustafa Kemal Eğitim Enstitüsü öğretmeni ve TÖB-DER üyesi Ahmet Kurnaz bıçaklanarak yaralandı.
- Kırıkkale'de MHP üyesi bir sendikacının cenazesi kaldırılırken çıkan olaylarda, bir Eğitim Enstitüsü öğrencisi öldürüldü, ilericilere ait birçok işyeri ve konut da saldırıya uğradı.
- İzmit'te, Türk Kablo Fabrikasında hammadde yokluğu yüzünden üretimin yüzde 75 oranında düşür÷lmesinden sonra işçi çıkartılmaya başlandı.
- Portekiz Komünist Partisi, yeni kurulacak bir hükümette istikrarın ancak Komünist ve Sosyalist Partilerin işbirliği ile sağlanabileceğini belirtti.
- Bağlantısız Ülkeler Konferansında, gelecek zirvenin Havana'da toplanması konusunda anlaşmaya varıldı.

31 TEMMUZ 1978

- Gaziantep ve İstanbul'da iki genç tabanca ile vurularak öldürüldü.
- Adana'da «Halkın Sesi» ve «Halkın Kurtuluşu» grupları arasında çıkan çatışmada iki kişi öldürüldü.
- Portekiz'de koalisyonu bozan

Merkez Demokrat Parti, Devlet Başkanı Eanes başkanlığında bir hükümet kurularak erken seçime gidilmesini istedi.

● Rodezya güvenlik kuvvetlerinin, Mozambik'teki Yurtsever Cephe'nin gerilla üslerine saldırdığı açıklandı.

bir YORUM

Bağlantısızlık Hareketi ve Pekin

80'den fazla bağlantısız ülkeyi temsil eden dışişleri bakanlarının Belgrad'daki konferansı dünya kamuoyunun dikkatini çekiyor. Zamanımızda bağlantısızlık hareketi uluslararası alanda etkin bir güç haline dönüştüğüne göre bu durum doğaldır.

Ancak bağlantısızlık hareketine gösterilen ilgi tek anlamlı değildir. Bağlantısızlık hareketinin pekçok batı ülkelerinde çok kötü gizlenen bir öfkeyle ve her şeyden önce hareketin başladığından bu yana anti-emperyalist bir karakter taşımasının etkisiyle değerlendirildiği biliniyor. Bağlantısız ülkelerin forumlarının Hint Okyanusu'ndaki ve dünyanın diğer bölgelerindeki ABD askeri üslerinin kapatılmasına, emperyalist tekellerin baskısına yer vermeyecek yeni ve hakça bir ekonomik düzenin kurulmasına ilişkin ısrarlı taleplerini örnek vermek yetecektir.

Sosyalist ülkelerde bağlantısız devletlerin önerilerine anlayış gösteriliyor, çünkü bellibaşlı uluslararası sorunlar konusunda her iki grup devletin görüş noktaları birbirine yakın, hatta birbirinin aynıdır.

BMT Genel Kurulu'nun silahsızlanmayla ilgili olarak geçenlerde yaptığı özel toplantı dönemi de bu sonucu doğrulamıştır. Bağlantısız ve sosyalist ülkelerin girişimini üzerine, özellikle Hint Okyanusu ve Güneydoğu Asya'da bir barış bölgesi kurulması konusundaki önerilerin desteklenmesine ilişkin pekçok madde özel toplantı döneminin sonuç belgesine dahil edildi.

Belgrad forumunun çalışmasına Pekin'dekiler de ilgisiz kalmadılar. Bağlantısızlık hareketinin Küba ve Vietnam gibi iştirakçilerine iç karartıcı saldırılarda bulunuldu. Bu münasebetle Endonezya gazetesi «Merdeka»nın yazdığına göre «Çin'in Vietnam'a karşı tutumu, Pekin'in Güneydoğu Asya'daki politikasını uygularken tüm Asya halklarının çok iyi bildikleri ulusal düşmanlık yaratma ve düşmanlığı körükleme yönteminden yararlandığını göstermektedir.» Küba'ya yönelik saldırılar, Pekin'in bağlantısız ül-

keler hareketini parçalamak ve nötralize etmek, hareketin anti-emperyalist doğrultusunu zayıflatmak istemesiyle ortaya çıkmıştır. Havana'da yayınlanan «Gramma» gazetesi şunları yazıyor: «Pekin, Küba'nın harekete katılmasını engellemek ve 1979 yılının sonunda Küba'nın başkentinde yapılması tasarlanan bağlantısız ülkeler devlet ve hükümet başkanları konferansını şimdiden bozmak istiyor».

Ancak, Pekin'in bağlantısızlık hareketine karşı giriştiği bozucu faaliyetin sadece bir ya da iki ülkeyi ilgilendirdiği düşünülmelidir. Durum böyle değildir. Paris «France-Soire» gazetesinin yazdığı gibi, Pekinli politikacılar, «ağlarını tüm Üçüncü Dünya'da örüyorlar». Ancak bunu yaparken çeşitli yöntemler kullanıyorlar bazılarına bal, şeker verirken diğerlerine kamçı gösteriyorlar. Bu yılın başında Birmanya'yı ziyaret eden ÇHC Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı Teng Hsiao-Ping, Birmanyalıları kendilerine dostluk duyguları beslediklerine inandırarak bol keseden attı. Birmanya'nın kuzey bölgelerinde Çin yanlısı isyancıların merkezi hükümete karşı başlattığı askeri eylemler yeniden patlak verdiğinde Teng Hsiao-Ping Pekin'e daha dönmemişti.

Çin yönetimi, Kuzeydoğu Hindistan'daki, Nagalend ve Mizoram eyaletlerindeki ayrılıkçı hareketi de yıllardır etkin biçimde destekliyor. Çin topraklarındaki askeri kamplarda silah ve cephaneyle donatılan casus birlikleri sürekli olarak eğitiliyor. Pekin, Hindistan'daki bozucu faaliyetine son vermiyor. Hint basınının bildirdiği gibi, ajanları için sistemli olarak propaganda malzemeleri ve radyo cihazları yüklü balonlar gönderiyor.

Pekin ve en saldırgan emperyalist çevreler arasında giderek güç kazanan birlik bağlantısız ülkelere endişe yaratıyor. Asya'daki politik gözlemciler, bu münasebetle Pekin'in ABD'nin bu bölgeden çekilmemesine ilişkin ısrarlı taleplerine dikkati çekiyorlar. Üstelik, şimdi ortaya çıktığı gibi, daha 1973 yılında, Vietnam'da ateşkes antlaşmasının yapılmasından sonra bazı Çinli yöneticiler, ABD'ye ait «B-52» stratejik bombardıman uçaklarının Tayland'dan boşaltılmamasını istemişlerdir. Şimdi Pekin, Zaire'de ve Afrika'nın diğer bölgelerinde artık açıkça emperyalistlerle birlikte hareket ediyor. Amerikan gazetesi «New-York Times»ın, Çin'in Birleşik Devletler'le ve Birleşik Devletlerin müttefikleriyle stratejik çıkarları paylaştığını belirtmesi rastlantı değildir.

Asya'daki gözlemciler, bu münasebetle Amerikan - Çin yakınlaşmasının gerek Washington'a, gerekse Pekin'e Çin yayılmacılığına ve Amerikan diktasına karşı çıkan bağlantısız ülkelere

büyük baskı yapma olanağı verdiğini kaydediyorlar. Örneğin, Hint gazetesi «Times of India»nın Temmuz ayı başında «Çin ve Birleşik Devletler arasındaki ilişkilerin iyileşmesinin, 30 Çin tümenini serbest bıraktığını, böylelikle Çin'in, eğer isterse Hint sınırındaki askerlerinin sayısını üç kata çıkarabileceğini» yazıyordu. Bu durumun Çin'in komşuları için yaratacağı tehlikeler 60 yıllarının başında meydana gelen olaylardan bilinmektedir.

Pekin'in bağlantısızlık hareketinin etkin iştirakçisi olan bir dizi ülkelerin bağımsız dış politika doğrultusuna yaptığı saldırılar, batının militarist çevreleriyle dostluk kurması bağlantısızlık hareketi üyelerinden kesin protesto görüyor. «Jamaika Daily News» gazetesi, Çin'in bu politikasını «namussuzca bir politika» olarak adlandırdı. Gazete, Pekin'in NATO'yla giderek artan yakınlaşmasını, Çin'in Angola'daki karşıdevrimcilere, Şili'deki faşist Pinochet rejimine ve emperyalist çevrelerin Küba ve Vietnam'a karşı giriştikleri düşmanca eylemlere gösterdiği desteği kınadı.

Pekin ve emperyalizmin entrikalarıyla karşı karşıya bulunan bağlantısız ülkeler birlik cephesini güçlendiriyorlar. Bağlantısızlık hareketi üyelerinin birlik, işbirliği ve dayanışmasını güçlendirmekle ilgili sorunların Belgrad Konferansı'nın gündeminde en önemli yeri alması bir rastlantı değildir.

M. Nikolayev — A P N

1 AĞUSTOS 1978

- ABD Başkanı Carter, Türkiye'ye uygulanan ambargonun geçici ve koşullu olarak kaldırılmasına karşı çıktı.
- Başbakan Ecevit, «ABD yönetiminin çabaları ittifak ilişkileri bakımından [] önemlidir» dedi.
- Urfa'da bir Eğitim Enstitüsü öğrencisi öldürüldü.
- DISK Genel Başkanı Baştürk, «Toplumsal Anlaşma, işçi sınıfının kazanılmış birçok hakkını işlemez hâle getirmektedir» dedi.

2 AĞUSTOS 1978

- ABD Senatosundan sonra Temsilciler Meclisi'nde de, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunun kaldırılması kararı alındı.
- Portekiz Devlet Bakanı Eanes, hükümet bunalımına çözüm bulunamazsa, kendisinin bir erken seçim hükümeti kuracağını açıkladı.

3 AĞUSTOS 1978

- Niğde ve Malatya'da iki devrimci öğrenci, komandolar tarafından öldürüldü.
- TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Bülent Tuna, «Bir süredir devam eden ambargonun

kaldırılması ile ABD'nin Türkiye ile Yunanistan arasında uyguladığı dengeci patron politikasının değişmediğini» söyledi.

- Portekiz'de Sosyalist Parti, Devlet Başkanı Eanes'in siyasi partilerin aralarında uzlaşma yolu ile yeni bir hükümet kurmalarını çağırmasına karşı çıktı.

4 AĞUSTOS 1978

- İstanbul Ticaret Odası tarafından hazırlanan raporda, «son ekonomik önlemler sayesinde, 1978 yılında ekonomideki kötü gidişin durdurulduğu» belirtildi.
- Antalya ve Elbistan'da iki öğrenci öldürüldü.
- DISK'e bağlı sendikaların Ören toplantısında DISK'in bütünlüğünün korunması

- konusunda görüş birliğine varıldı.
- YOL - İŞ Federasyonu 68 bin işçi adına Bayındırlık Bakanlığı ile toplu sözleşme imzaladı.
- Kıbrıs'ta AKEL Partisi, iki toplumun Denktaş - Makarios ilke anlaşması çerçevesinde toplumlararası görüşmelere başlamalarını önerdi.
- Mısır ile ABD arasında silâh anlaşması imzalandı.

5 AĞUSTOS 1978

- Sovyetler Birliği resmi haber ajansı TASS: «Ambargonun kaldırılması kararı Pentagon ve NATO'nun, Akdeniz'deki istikrarsızlığı daha da artırmak için giriştikleri yeni bir çabadır.»
- Urfa'da bir öğrenci öldürüldü, devrimcilerin devam ettiği bir kahvehane yayılım ateşine tutuldu.
- Niğde Cezaevinde 500 tutuklu ve mahkûm ayaklandı.
- DISK'in Ören toplantısından

- sosra yayınlanan ortak bildiriye, Toplumsal Anlaşma kınandı; salt siyasi inançları nedeniyle kişi ve örgütlerin yönetimce dışlanamayacağına ilke olarak benimsendiği belirtildi.
- FKO'nun İslamabad'daki bürosu basıldı, 4 kişi öldürüldü.
- Peru'da 40 bin maden işçisi süresiz greve başladı.
- ABD Dışişleri Bakanı Vance, Mısır - İsrail görüşmelerinin yeniden başlamasını sağlamak için Ortadoğu'ya gitti.

6 AĞUSTOS 1978

- TSİP Yönetim Kurulu hakkında TCK'nun 142. maddesinden dava açıldı.
- Bor'da bir grup komando polisle çatıştı, bir kişi tutuklandı.
- Havana'da düzenlenen 11. Dünya Gençlik Festivali'nin kapanışında konuşan Küba Devlet Başkanı

- Castro, gençlerden ırkçılık, faşizm, siyonizm ve sömürgecilikle mücadelelerini sürdürmelerini istedi.
- Hiroşima'ya atom bombası atılmasının 33. yıldönümü Hiroşima'da düzenlenen bir törenle anıldı.

bir BELGE

TSİP Yöneticilerine Açılan Dava Karşısında Tavrı Almak Demokrasiye Sahip Çıkmanın Gereğidir

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu üyeleri hakkında «komünizm propagandası» yaptıkları iddiasıyla açılan dava; içinde bulunduğumuz dönemin, demokrasi güçleri açısından ne kadar acil ve hayati görevlerle karşı karşıya olduğunun bir delilidir. Tüm demokratları, ilericileri bu gibi tutumları protesto etmeye çağırıyor ve konu ile ilgili «TSİP Ajansı»nı aynen yayınlıyoruz.

İLKE

Partimiz Genel Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında komünizmi övdükleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 142. maddesinden dava açılmıştır.

Davanın konusu, Büyük Ekim Devrimi'nin 60. yılı dolayısıyla Partimiz Genel Yönetim Kurulu tarafından Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne gönderilen mesajdır. Mesajın KİTLE Gazetesi'nde yayınlanması üzerine İstanbul Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlatmış ve soruşturma sonunda Genel Yönetim Kurulu Üyeleri ve KİTLE Gazetesi yazı işleri Müdürü hakkında, «142'yi ihlalden» dava açmıştır.

Savcı iddianamesinde şöyle demektedir:

«4) Gazete'nin 3. sahifesinde (Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesine) başlığı altında yayınlanan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Komitesi imzasını taşıyan yazının, genel merkezi İstanbul Beyoğlu Parmakkapı Tel Sok. 2/4'de bulunan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu Üyeleri olan sanıklar Ahmet Kaçmaz, Çağatay Anadol, Yalçın Yusifoğlu, Aydoğan Gezer, Öner Ciravoğlu, Hasan Bülent Tuna, Veli Gürcan, Ali Kar, Mehmet Ali Tan, Hüsamettin Küçükali, Etem Kiper, Yaşar Gökoğlu, Mehmet Yıldız, Mehmet Yazırlı, Abdül-selam Suvakçı, Cemal Özden ve Abbas Özay tarafından

29 - 30 - 10.1977 günü Genel Yönetim Kurulu toplantısında aldıkları karar gereği Ekim Devrimi'nin 60. yılı dolayısıyla Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne gönderilmek üzere hazırlanmış bir mesaj olduğu, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulunun hazırlayıp Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne gönderdikleri ve ayrıca çoğaltmak suretiyle de Basına dağıttıkları bu mesajda Ekim Devrimi'nin 60. yılı selamlanmakta ve Yüce Lenin'in ve onun partisinin insanlığı topyekün kurtuluşu uğrunda attıkları bu ilk büyük adımın bütün dünya halklarına ışık tuttuğu, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin komünist toplumu kurma yolunda kazandığı başarıların tüm dünya halklarının hayranlığını kazandığı Türkiye'deki işçi sınıfının yürüttüğü mücadelenin de hergün güçlendiği belirtilerek ayrıca Yaşasın Büyük Ekim Sosyalist Devrimi demek suretiyle komünizmin övgüsünün yapıldığı,

Yazıların tetkiki, bilirkişi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'in 9.1.1978 günlü raporu ve ilişik evrak münderecatından anlaşılmıştır.

.....

Sanıklar Ahmet Kaçmaz, Çağatay Anadol, Aydoğan Gezer, Öner Ciravoğlu, Hasan Bülent Tuna, Veli Gürcan, Ali Kar, Mehmet Ali Tan, Hüsamettin Küçükali, Etem Kiper, Yaşar Gökoğlu, Mehmet Yıldız, Mehmet Yazırlı, Abdülselem Suvakçı, Cemal Özden, Abbas Özay'ın ayrı ayrı eylemlerine uyan 5680 Sayılı Basın Kanununun 16/1. maddesi delaletiyle T.C.K.nun 142/4 - 6, 173/3. maddeleri gereğince cezalandırılmalarına, İstanbul 5. Sulh Ceza Mahkemesinin 9.1.1978 tarih ve 1978/3 müt. sayılı kararı ile toplattırılmasına karar verilen davaya konu edilen yazıların yayınlandığı Kitle Gazetesinin 7.11.1977 tarihli ve 184 sayılı nüshalarının T.C.K.nun 36. maddesi gereğince müsaderesine karar verilmesi talep ve iddia olunur, 20.4.1978

Akören KANDUR (15119)

İstanbul C. Savcı Yardımcısı»

Hemen görüleceği gibi iddianame, Ord. Prof. Sulhi Dönmezer'in bilirkişiliğine dayandırılmıştır. Ülkemizin demokrat kamuoyu tarafından gayet iyi tanınan ve aynı zamanda AP'nin sözcüsü Son Havadis'in yazarlarından olan Sulhi Dönmezer'in bilirkişiliğine başvurulması bir hayli düşündürücüdür.

Düşündürücüdür; Çünkü:

- AP sosyalistlere en büyük düşmanlığı yapan faşistlerle —Milliyetçi Cephe içinde— işbirliği yapmış ve halen de işbirliğini sürdüren bir partidir.
- AP yöneticileri, G. Başkanları başta olmak üzere anti - komünizmin şampiyonluğunu kimselere bırakmamaktadırlar.
- Yine AP yöneticileri, sosyalizme olduğu kadar sosyalist partilere karşı olan düşmanca tavırlarını açıkça dile getirmekten sakınmamışlardır.
- Sulhi Dönmezer böyle bir partinin görüşlerini paylaşmakta, hatta yayın organına yazdığı yazılarla o partinin fikriyatının oluşmasına katkıda bulunmaktadır.
- Sosyalist bir parti tarafından yayınlanan bir mesajda bu kimsenin bilirkişiliğine başvurulmaktadır.
- Bu bilirkişisi raporuna göre dava açılmaktadır!
- Ve üstelik geçmişte adı geçen bilirkişiliğine dayanılarak açılan davaların önemli bir bölümü —12 Mart dönemindekiler dışında— beraatle sonuçlandığı halde bu kimsenin bilirkişiliğine halen dahi itibar edilmektedir.

Öte yandan bu dava Genel Yönetim Kurulu'nun tüm üyelerini kapsadığı için bir bakıma Parti'nin en üst yönetiminin varlığını da tehdit etmektedir. Çünkü 142. madde ağır cezayı öngörmektedir ve ağır cezadan mahkum olanlar yasalara göre parti üyesi olamazlar. Bu dava aynı zamanda Partimiz'in Genel Yönetim Kurulu'nu, yani Partimiz'in yönetimini yoketmeyi hedeflemektedir. Bunun anlamı ise Partinin kapatılması demektir. Oysa bir partinin kapatılması, bilindiği gibi ağır ceza mahkemelerinin değil Anayasa Mahkemesi'nin yetkisindedir.

Faşist İtalyan kanunlarından aktarılan ve zamanla daha da olumsuzlaştırılan 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasının gündemde olduğu şu günlerde —üstelik de anti-komünistliğiyle nam salmış bir kimsenin bilirkişiliğine dayanılarak— bir parti yöneticileri hakkında dava açılması ülkemizdeki demokrasinin bizzat kendisi açısından son derece endişe vericidir. Ve bu nedenle bu dava bütün demokrasi yanlılarını, özgürlüklerin korunup genişletilmesinden yana olan herkesi ilgilendirir.

Partimiz Genel Yönetim Kurulu üyeleri hakkında açılan söz konusu dava karşısında tavır almak demokrasiye ve özgürlüklere sahip çıkmanın bir gereğidir. Biz faşist saldırganlığın alabildiğine azdırıldığı günümüzde —MC dönemlerinden kalma ve halen dahi etkinliğini sürdüren— demokrasi güçlerine yönelik baskıla-

ra karşı, demokrasiden yana her kuruluşun her çevrenin ve her kişinin sesini yükselteceğine ve demokrasi mücadelesinin yükümlendiği sorumlulukla davranacağına inanıyoruz. Ve tüm demokrasi güçlerinden bu davada Partimiz'in yanında yer almalarını diliyoruz.

7 AĞUSTOS 1978

- Komandoların Antalya'da ve Iğdır'da çıkardıkları olaylarda 2 kişi öldü.
- «Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen» seminerinde konuşan Başbakan Ecevit kredilerin Uluslararası dağılımını yönlendiren ülke ve kurumların, gelişmekte olan ekonomileri durgunluğa zorladığını belirterek, gelişme sürecindeki ülkeleri kendi aralarında dayanışma ve ekonomik işbirliğine çağırdı.
- Bazı kamu iktisadi kuruluşları, Toplumsal Anlaşma ilkeleri nedeniyle, TİSK'ten ayrılma kararı aldılar.
- AP İzmir Merkez İlçe Kongresini Genel Merkez'e karşı grubun adayı kazandı.
- Pakistan'da yedi partiden oluşan Muhalefet grubu «Pakistan Ulusal İttifakı», General Ziya-ül Hak'ın askeri hükümetine katılacaklarını açıkladılar.

8 AĞUSTOS 1978

- Kars'ın Iğdır ilçesinde Ülkü Ocakları Başkanı'nın bir minibüsü yakmak suçundan tutuklanmasından sonra çıkan olaylarda üç kişi öldü.
- Kayseri'de bir işçi bıçaklanarak öldürüldü.
- Turgutlu'da «kiremit ve blok tuğla fabrikaları sahipleri, maliyetlerin arttığı ve kâr oranlarının azaldığı gerekçesiyle 2 bin işçiyi işten çıkardılar.
- IMF, Mısır'a 750 milyon dolar borç vermeyi kararlaştırdı.

9 AĞUSTOS 1978

- DİSK yetkili kurullarınca hazırlanan ve hükümetle bir toplumsal anlaşma imzalamak için gerekli ön koşulları içeren bir belge Devlet Bakanı Hikmet Çetin'e verildi.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ATAS Rafinerisi'ne el konulmasına karar verdi.
- Dünya Bankası, Vietnam'a 60 milyon dolarlık kredi açılmasını kararlaştırdı.

10 AĞUSTOS 1978

- Kils'te Öğretmenler Derneği'ne komandoların saldırısı sonucu bir öğrenci öldü.
- Portekiz'de Başbakanlığa ülkenin önde gelen sanayicilerinden biri olan Nobre do Costa atandı.

Portekiz'de Partilerüstü Hükümet Bir 12 Mart Modeli mi?

Portekiz'de, Portekiz Sosyalist Partisi'nin önderliğindeki koalisyonun görünüşte ülkenin güneyindeki toprak sorunundan dolayı parçalanmasından sonra Cumhurbaşkanı Eanes sanayici de Costa'yı yeni hükümeti kurmakla görevlendirdi. Eanes bunu yapmadan önce siyasal partilere kendi aralarından anlaşıp bir hükümet kurmaları için bir hafta mühlet vermişti. Ancak Portekiz Sosyalist Partisinin ülkenin içinde bulunduğu sorunlara bugünkü şartlarda çözüm bulabilecek olan tek iktidar alternatifine yanaşmaması, yani Portekiz Komünist Partisiyle ittifak kurmaması sonucunda geriye parçalanmış koalisyonun yeniden inşasından başka yol kalmamıştı. Diktatörlük döneminin sosyal ve iktisadi sorunlarının daha da büyümesi sonucunda koalisyon iktidarlarını bir ateşten gömlek olarak görmeye başlayan Mario Soares buna da yanaşmadı.

Neticede yalnızca Sosyalist Parti'nin sağında kalan güçlerce benimsenen partilerüstü bir model doğmuştu. Ve Costa'nın hükümetine teknokratlardan oluşturması da bu modelin tamamlayıcı bir ögesini teşkil etti. Yüksek rütbeli generallerin Cumhurbaşkanı Eanes'in arkasında saf tutarak böylesi bir hükümeti onaylamaları da modelin eksik kalan üçüncü ayağını oluşturdu. Böylece, ilk bakışta ülkemizde «içinde bulunulan ağır şartlardan kurtulmasını sağlayacak partilerüstü bir hükümet»e, yani 12 Mart modelini andıran bir model Portekiz'de de oluştu. Ancak bu benzerlik burada bitmektedir. Portekiz sonu faşizme varacak böylesi modelleri aşabilecek çok önemli bir olanağa sahiptir: Portekiz Komünist Partisi ve onun önderliğinde birleşmiş tüm bir işçi sınıfı. Ülkemizdeki gibi örgütsel geleneği ve sürekliliği olmayan bir Parti değil PKP. Faşizm altında geçen kırk yılı likide olmuş bir şekilde geçiren bir parti de değil. Tam tersine faşizme karşı işçi ve köylü yığınlarının içinde, demokrat aydınları kucaklayarak mücadele içinde pişmiş bir parti.

Önümüzdeki günler Portekiz'de yeni gelişmelere sahne olacak. Eski günlerin özlemiyle yanıp tutuşan gerici güçler vargüç-

leriyle de Costa hükümetini bir atlama taşı olarak kullanmaya çalışacaklar. Bu süreç içinde Portekiz Sosyalist Partisi de önemli bir sınavdan geçecek; ya demokrasi güçlerinin parçalanmamasına özen gösterecek ve PKP ile demokrasinin korunması için aynı safta yer alacak, ya da binbir yalpalama ve suya sabunla dokunmama politikasıyla gününü geçirecek. Eğer böyle olursa, Portekiz emekçileri gene de faşizm tehlikesinin üstesinden gelmeye bilecekler ama PSP çok şey kaybedecek.

Şüphesiz Portekizli komünistler, PSP'nin yalpalayıp prestij kaybetmesini değil, demokrasi saflarında, anti-faşist saflarda yerini almasını isteyeceklerdir, bunun için çaba harcayacaklardır. Çünkü faşizm en fazla, ama en fazla emekçi halkın düşmanıdır.

11 AĞUSTOS 1978

- Ankara'da Balgat semtinde devrimcilerin devam ettikleri kahvehanelerin komandolar tarafından yaygın ateşine tutulması sonucunda 4 kişi öldü, 11 kişi yaralandı.
- Sovyet resmi haber ajansı TASS, Mısır, İsrail ve ABD arasında

yapılacak olan üçlü zirveyi eleştirerek, Carter yönetiminin İsrail'e ve bazı gerici Arap güçlerine dayanarak Ortadoğu'da Amerikan emperyalizmini güçlendirmeyi amaçladığını belirtti.

12 AĞUSTOS 1978

- Tosyo'da çıkan olaylarda CHP il binası, TÖB-DER, TUM-DER ve bazı işyerleri ve konutlar tahrip edildi, 9 kişi yaralandı.

- Kayseri TSİP il binası bombalandı.
- Bolivya Devlet Başkanı Pereda, sıkıyönetimin kaldırıldığını açıkladı.

13 AĞUSTOS 1978

- Beyrut'ta FKÖ'nün Irak yanlısı kolu Filistin Kurtuluş Cephesi'nin bürosunda meydana gelen patlamada 100 kişi öldü.
- Tosya'da İçlerinde Ülkü Ocağı Başkanı ve bir MHP'li yönetici bulunan 33 kişi olaylarla ilgili olarak tutuklandı.
- «Arap Direniş Cephesi» ve Kuveyt Üçlü Zirve'ye karşı çıktı.

- İran'da, İsfahan'dan sonra Şiraz'da da Şah rejimine başkaldırmalar başladı. Olaylar sırasında yüzlerce kişi öldü.
- Sovyet resmi haber ajansı TASS, Çin - Japon dostluk anlaşmasının, Sovyetler Birliği'ni hedef aldığını ve detant ve dünya barışına ters düştüğünü belirtti.

Kuşkulu Bir Anlaşma

Japonya ve Çin arasındaki «Barış ve Dostluk Antlaşması» 12 Ağustos'ta Pekin'de imzalandı. Resmen iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin düzenlenmesi için öngörülen bu antlaşma gerçekte uluslararası ilişkiler uygulamasıyla bu türden belgeler için saptanan çerçevenin dışına çıkıyor.

«Hegemonyacığa karşı koyulmasına» ilişkin maddenin antlaşma metnine dahil edilmesinden kaçınılmaz olarak böyle bir sonuç çıkıyor. Çin yönetimi, bu maddenin tüm keskinliğiyle Sovyetler Birliği'ni hedef aldığını gizlemedi, Japonya yönetici çevreleri ise bunu gayet iyi anladılar. Pekin'in isteklerini kabul eden Tokyo, böylece Çin yönetiminin sürekli olarak Sovyetler Birliği'ne düşman politikasıyla âdeta dayanışmaya girdi. Anti-sovyet doğrultunun «Barış ve Dostluk Antlaşması» metninde sağlama bağlanması, anlaşmayı Japon - Çin ikili ilişkilerinin sınırlarını aşan ve Pekin'le Tokyo arasında SSCB'yi hedef alan ittifak ilişkileri için temel hazırlayan bir belge haline getiriyor.

Böylesi bir içeriğe sahip bir antlaşmanın sadece Uzak Doğu'da barışın ve güvenliğin güçlendirilmesi davasına uygun düşmemekle kalmayıp üstelik gerginliğin yumuşaması çabalarına ters düşen bir unsur haline gelebileceği tamamen açıktır.

Bilindiği gibi, Japon Hükümeti'nin Çin yönetiminin isteklerine boyun eğmeye ve böylece Sovyet - Japon ilişkilerine istikrarsızlık elementini sokma fırsatı yaratmaya hazır olması, Japon toplumunun olaylara sağduyuyla bakma yeteneğini henüz yitirmemiş çevrelerinde ciddi endişe uyandırıyor. Japonya'da kendisine yöneltilen eleştiriyi yumuşatmaya çalışan Japon Hükümeti, sözde «antlaşmanın uzlaşan taraflardan her birinin üçüncü ülkelerle ilişkilerdeki tutumunu etkilemeyeceğini» öngören bir maddenin antlaşma metnine dahil edilmesini sağladı. Resmi yorumcuların açıklamalarına göre, Japonya böylece SSCB ile ilişkilerini Pekin'den bağımsız olarak kurma hakkını saklamıştır. Ancak bu itiraz kaydının özü, Pekin'in antlaşmaya «hegemonyaya karşı koyma» maddesinin dahil edilmesine ilişkin çabalarına yenik düşen Japonya yönetici çevrelerinin Çin yönetimi önünde, Japon-

ya politikasına müdahale etme olanağı açtığına ilişkin kuşku götürmez gerçeğe büyük ölçüde sarsılıyor.

Sovyet - Japon ilişkileri, Asya - Büyük Okyanus bölgesindeki uluslararası atmosferi belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Pek çok şey, bu ilişkilerin ne yönde gelişeceğine bağlıdır. Bu arada Japonya'nın durumu da. Pekin'de imzalanan antlaşma, Asya'da ciddi endişe uyandırıyor. Gözlemciler, Pekinli liderlerin kendi hegemonyacı amaçlarına ulaşmak için bir araç olarak yararlanmaya hazırlandıkları Japon - Çin Antlaşması'nın yürürlükte bulunduğu koşullarda Japonya'nın dış politik kararlar alırken bağımsızlığını ne dereceye kadar koruyabileceği sorusunu soruyorlar.

Y. Bandura

«İzvestiya» 14.8.1978

A P N

14 AĞUSTOS 1978

- Gaziantep'de bir ortaokul öğrencisi öldürüldü.
- İran'da Şah rejimine karşı başkaldırmalar sürerken, başkent Tahran'da yoğun askeri tedbirler alındı.

15 AĞUSTOS 1978

- Cenevre'de başlayan BM Irkçılıkla Mücadele Konferansı'na, ABD ve İsrail, BM'in siyonizmle ırk ayrımını eşit tutan kararını protesto için, katılmama kararı aldılar.
- İran'da üç büyük kentte sıkıyönetim ilân edilmesine ve ordunun alâma geçirilmesine karşın, başkent Tahran ve diğer kentlerde Şah rejimine karşı gösteri ve başkaldırmalar artarak devam etti.

16 AĞUSTOS 1978

- Urfa, İzmir ve Samsun'da üç kişi sendikal örgütlenmesine karşılık, işveren işyerini kapattı.
- DEVA İlâç Fabrikası'nda işçilerin

17 AĞUSTOS 1978

- Türk Lirasının dış değerinin dolarla olan bağlantısı kaldırılarak «Özel çekme hakkı»na bağlandı.
- Pakistan Ulusal Demokratik Partisi, Pakistan Ulusal İttifakının, Ziya-ül Hak hükümetine katılma kararı üzerine bu topluluktan çekilme kararı aldı.

- Amerikan Dolarının değer kaybetmesi ve diğer paraların değer kazanması karşısında, Türk Lirasının değeri dolar dışında düşürüldü.
- İran'da 19 Ağustos 1953'te CIA tarafından devrilen Başbakan Musaddık'ın devrilişinin 25. yıldönümü nedeniyle bütün dünyada protesto gösterileri ve toplantılar düzenlendi.
- Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Kuo-Feng'in Romanya'yı resmen ziyaretinden sonra yayınlanan ortak bildiriye, «Romen ve Çin Halklarının, dünyanın öteki halklarıyla birlikte emperyalizmin, sömürgeciliğin ve yeni sömürgeciliğin tasfiyesi için sürekli çalışma azmi» belirtildi.

- İran'ın başlıca petrol kentlerinden olan Abadan'da bir sinema yakıldı, 377 kişi yanarak öldü. Hükümet yangından «aşırı dinci tedhişçileri» sorumlu tuttuğunu açıkladı.
- MHP Bakırköy ilçe binasında iki saldırı sanığı ele geçirildi.
- Bitlis AP Senatörü Kâmran İnan: «MSP ve MHP'ye giden oyların
- Ankara'da Keçiören Ülkü Ocakları Derneği'nde patlayıcı maddeler bulundu. Dernek sekreteri tutuklandı.
- geri dönmesi şartlarını sağlamak zorundayız.»

bir YORUM

İran'da Güçlenen Halk Muhalefeti ve Şah'ın Yeni Oyunları

Komşumuz İran'da, İran halkları, Azeriler, Kürtler ve Farslar aylardan beri Şah despotizmine karşı yoğun bir mücadeleye girmiş bulunuyorlar. Musaddık'ın kısa süren iktidarından bu yana yirmibeş yıldır Şah diktatörlüğü İran halklarını öylesine yoğun bir baskıya, sömürüye ve ezaya maruz bıraktı ki bugün İran'da şeriat istekleri öne süren dinci çevreler bile başkaldırıya katılıyor. Diktatörlüğe karşı halk muhalefeti çok geniş bir yelpazeden oluşuyor. İran işçi sınıfı partisi TUDEH bu geniş cepheyi birarada tutmak ve diktatörlüğü yıkmak için yoğun bir çaba harcıyor.

Ancak egemen sınıfların onbinlerce yıllık entrika, oyun, yalan-dolan mirasını devralmış olan İran'lı despotlar da bu cepheyi dağıtmak için türlü oyunlar sahneliyorlar. Bunlardan ilkin

377 kişinin hayatlarını yitirdiği bir sinema yangınında şahit olduk. Şah'ın kanlı polis örgütü SAVAK kapılarını kilitleyerek ateşe verdiği sinemada ölenlerin sorumlusudur. Şah rejimi böylelikle halk muhalefetini bir katiller sürüsü gibi göstermek istemiş onu yığınsal tabanından yoksun bırakmayı amaçlamıştır. Bu oyun sökmemiştir. Ama Şah'ın ikinci oyunu sırasını beklemektedir: İran başbakanı Cemşit Amuzegar istifa etmiştir. Amuzegar'ın yerine Şerif İmami getirilmiştir. İmami hükümetini kurmuş ve dinci çevrelerin hoşlarına gideceğini tahmin ettiği bir dizi tedbiri derhal almıştır. «İslam kurallarının uygulanmasına önem verilmesi, gazino ve kumarhanelerin kapatılması, hicri takvime dönülmesi vb.» Şah'ın planı açıktır: Şeriat istekleri içinde bulunan çevrelere ve onların etkisindeki dinsel motiflerin egemen olduğu yığınlara verilen ödünlerle halk muhalefetini parçalamak. Bu bir kere sağlandı mıydı gerisi çok kolaydır; önce bir taraf ezilecektir, sonra diğer taraf.

Şimdilik bu oyunun sonucu belli değildir. Birkaç taviz uğruna Şah diktatörlüğü altında inlemeye devam etmeyi yığınların benimseyebileceğini düşünmek saçmadır. Birkaç din adamı böyle bir yolu önerse de, bu öneri bir süre için tutsa da İran halklarını böylesi büyük bir mücadeleye atan güç ezilmedir, işkencedir, sömürüdür, tek kelimeyle diktatörlüktür. O halde diktatörlük yıkılmadan mücadele durmayacaktır. Bu oyunların diktatörlüğün ömrünü ne kadar uzatabileceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz.

21 AĞUSTOS 1978

- TÖB-DER 4. Olağan Kongresi Ankara'da başladı.
- Dünya Bankası Türkiye'ye ilişkin son raporunda «Dördüncü Plan döneminde sanayileşmenin ertelenmesini ve ihracatını geliştirmesi için de sürekli devalüasyonlara başvurulmasının zorunlu olduğunu» bildirdi.
- AET üyeleri Türkiye'nin ihraç ettiği tekstil ürünlerine yeniden ambargo koydu.
- Abadan yangını üzerine, İran'da «Ulusal Yas» ilân edildi.
- İsrail uçakları, Beyrut yakınlarındaki Filistin askeri kamplarını bombaladı.
- Çin Başbakanı Hua-Kuo-Feng, Yugoslavya'ya gitti.

Sosyalist Sistemin Ekonomik Gücü ve KEYK'in İşlevleri

Sosyalizmin ve sosyalist ülkeler topluluğunun emperyalizm karşısındaki gücü her geçen gün çoğalmaktadır. İdeolojik, siyasal ve kültürel alanlarda olduğu gibi ekonomik alanda da, sosyalist sistemle emperyalist ülkeler arasında yoğun bir çatışma süregelmektedir. Bu iki farklı toplumsal sistem arasındaki mücadele ve yarışma, çağımızın bütün toplumsal süreçlerini etkiliyor.

Emperyalist - kapitalist ülkeler topluluğu içindeki ekonomik ilişkileri karakterize eden temel özellik, bu ilişkilerin gelişmiş kapitalist ülkeler lehine bir adaletsizliği ifade etmesi ve geri ülkelerin gelişmelerinin bu çerçevede emperyalist ülkeler tarafından kontrol altına alınmasıdır. Sosyalist ülkelerin kendi aralarındaki ekonomik ilişkiler ve sosyalist ülkelerle farklı toplumsal sistemleri olan ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler ise, karakterleri ve amaçları itibarıyla kapitalist kamptaki ekonomik ilişkilerden ayrılırlar. Emperyalizmin siyasal sözcülerinin ve burjuva ideologlarının her türden çarpıtlamalarına rağmen gizlemeyi başaramadıkları gerçeklik, sosyalist ülkelerin, ekonomik ilişkilerde karşılıklı yararı, üretici güçlerin gelişmesini ve ilişkiler temelini adilliğini gözetmeleridir. Yine bu ilişkilerden amaç, sosyalist ülkelerin ve halkların yakınlaşması, insanlığın refahı için güçlerini birleştirmeleri ve atılan her adımın sosyalizmin geleceğine hizmet etmesidir. SOFYA PRES Ajansından elde edilen yayınladığımız veriler, sosyalist ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin örgütsel ifadesi olan Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ni (KEYK) tanıtmakta ve bu işbirliğinden doğan çeşitli gelişme eğilimlerini irdelemektedir.

İLKE

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) sosyalist ülkeler arasında çok yanlı ekonomik ve bilimsel- teknik işbirliğiyle ilgili olarak kurulan ilk ve başlıca örgüttür. Konseyin kuruluş deklarasyonu 1949'un Ocak ayında, 5 Avrupa demokratik halk devleti ve Sovyetler Birliği tarafından imzalandı.

Bugün Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne üç kıtadan - Avrupa, Asya ve Amerika kıtalarından toplam nüfusu 375 milyonu bulan ve dünya nüfusunun yüzde 9,4'ünü kapsayan 9 sosyalist ülke (Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Romanya, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği, Küba, Moğolistan) katılıyor.

Günümüzde KEYK üyesi ülkelerin kişi başına ürettiği sanayi üretimi, dünya ortalamasından 3,5 kat fazladır. Üye ülkelerin 1976'daki ulusal geliri 1948'e oranla 9,5 kat daha yüksekti. Oysa aynı dönemde Avrupa Ekonomik Topluluğu'nda (AET) ulusal gelir yalnızca 3,3 kat artmıştır. KEYK ülkelerinde ulusal gelir artışı 1971 - 75 döneminde yüzde 36'nın üstüne çıkarken, Avrupa Ekonomik Topluluğu devletlerinde sadece yüzde 12 ile sınırlı kalmıştır.

EKONOMİK YARDIMLAŞMA KONSEYİ'NİN ÖRGÜTSEL YAPISI: ORTAK KOORDİNASYON KURUMLARI

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi açık bir örgüttür. Konsey'in amaç ve ilkelerini benimseyen, Tüzüğündeki yükümlülükleri üstlenmeyi kabul eden her ülke KEYK'e üye olabilir. KEYK, üye olmayan ülkeleri de örgüt organlarının çalışmalarına katılmaya davet edebilir. Bu katılma, o ülkelerle varılan anlaşma temeli üzerinde gerçekleşir. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ile Yugoslavya Federatif Sosyalist Cumhuriyeti hükümeti arasında yapılan anlaşma gereğince, 1964 yılından beri bu ülke Konsey organlarının çalışmalarına katılmaktadır. Her iki tarafı ilgilendiren sorunlar sözkonusu olunca, Yugoslavya, KEYK organlarının çalışmalarına bütün üye ülkelerle eşit koşullar altında iştirak etmektedir. Konsey organlarının daveti üzerine, Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti temsilcileri de bu organların toplantılarına katılmaktadırlar. Öte yandan, Mayıs 1973'te KEYK ile Finlandiya arasında, iki tarafı ilgilendiren sorunlar üstüne işbirliği anlaşması imzalandı. Temmuz 1975'te Irak Cumhuriyetiyle, aynı yılın Ağustos ayında Meksika ile işbirliği anlaşmaları yapıldı. KEYK üyesi ülkeler, sosyo-ekonomik düzenleri ne olursa olsun, kendi dışındaki ülkelerle etkin işbirliği sürdürmektedirler.

1977 yılı başında açıklanan verilere göre, KEYK'nin 30'u aşkın uluslararası, hükümetlerarası ve hükümetler dışı ekonomik ve bilimsel-tek-

nik örgütte çeşitli biçimlerde ilişkileri vardır. 1974'ün Ekim ayında Birleşmiş Milletler Örgütünde Konseye gözlemci statüsü tanındı.

KEYK'nin işlevleri, Aralık 1959'da yapılan Konsey Genel Kurulu'nun kabul ettiği Tüzük'le belirlenmiştir.

Halen Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nde şu organlar ve koordinasyon kurumları çalışıyor:

1 — Konsey Genel Kurulu. KEYK'in en yüksek organıdır. (1949'da kurulmuştur.) 1960 yıllarının sonundan beri, ilgili ülkelerin heyetlerini hükümet başkanları yönetmektedirler. Genel Kurul, işbirliğinin temel sorunlarını, toplantılar arasındaki dönemlerde Konseyin çalışmalarıyla ilgili Yürütme Komitesinin raporunu gözden geçirmekte, KEYK'nin başlıca faaliyet konularını belirlemektedir. Genel Kurul toplantısı üye ülkelerin başkentlerinde her yıl sırayla yapılmaktadır.

2 — Yürütme Komitesi. (1962'de kurulmuştur.) KEYK'nin başlıca yürütme organıdır. Her üye ülkenin birer temsilcisinden oluşur. Temsilciler, hükümet başkan yardımcıları düzeyindedir. Komite, KEYK'nin önündeki hedeflerin. Genel Kurul kararları doğrultusunda gerçekleştirilmesi çalışmalarının tümünü yönetir; üye ülkelerin, kabul ettikleri Konsey organları tavsiyelerinden doğan yükümlülükleri yerine getirmelerini düzenli olarak izler; komitelerin, daimi komisyonların ve diğer Konsey organlarının çalışmalarını yönetir.

3 — KEYK Sekreterliği: Konsey'in ekonomi ve yürütme - yönetim organıdır. İşkolları ve görev bölümlerinden kuruludur. Sekreterliğin yönetim ve uzmanlık görevlerine KEYK üyesi ülkelerin yurttaşları atanır.

4 — KEYK daimi komisyonları: Bunlar, Konsey üyesi ülkeler arasında ekonominin tek tek dallarında ekonomik, bilimsel ve teknik işbirliğiyle ilgili komisyonlardır. Bu organlar, üye ülkelerin heyetlerinden oluşmaktadır. Kural gereği, heyetlere, ilgili bakanlar veya genel müdürlük yöneticileri başkanlık eder. KEYK içinde, elektrik enerjisi, atom enerjisinin barışçı amaçlarla kullanılması, siyah metalürji, renkli metalürji, petrol ve gaz sanayii, makina yapımı, kimya sanayii, ulaşım ve diğer alanlarda 20'nin üstünde daimi komisyon faaliyet gösterir.

5 — Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası: Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın temel görevi, üye ülkelerin tüm dış ekonomik ilişkileriyle ilgili çok yanlı ödemeleri düzenlemek ve bu ödemeleri «döviz rublesi»yle gerçekleştirmektir. Bankaya katılan ülkeler arasında mal alışverişi hızla gelişmektedir. 1970 yılında 36,2 milyar «döviz rublesi» tutarında mal alışverişi yapılmışken, 1975'te bu rakam 70,9 milyar «döviz rublesi»ne, 1976'da da 79,2 milyar «döviz rublesi»ne ulaştı. Karşılıklı yarar sağlayan diğer işbirliği biçimlerinde de büyük ilerlemeler sağlandı. Bunun sonucunda, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası yoğun çalışmalar gerçekleştirdi. Öyle ki; yaptığı işlemlerin değeri 1975'e oranla yüz-

de 22,4 arttı ve 116,1 milyar «döviz rublesi»ne çıktı. Banka üyesi ülkelerin karşılıklı ödemeleri 1946 - 1975 döneminde 447 milyar «döviz rublesi» gibi büyük bir rakama ulaştı. «Döviz rublesi»yle yapılan ödemelerin yüzde 95 kadarı üye ülkelerin karşılıklı dış ticaretiyle ilişkilidir. Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası eliyle gerçekleştirilen «döviz rublesi»yle çok yanlı ödeme sistemi, üye ülkeler arasında ödemelerin aralıksız ve vaktinde yapılmasını sağlamakta, dış ticaretin daha da artması için elverişli olanaklar yaratmaktadır.

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın ikinci temel işlevi, üye ülkelere uygun koşullarla kısa süreli krediler vermektir. Banka, kredi sistemiyle, üye ülkelerin «döviz rublesi»ne gereksinmelerini karşılamakta, mal alışverişinin artmasına, halk ekonomisine planlı biçimde makina, hammadde ve malzeme sağlanmasına, üye ülkeler arasında istikrarlı ekonomik ilişkiler kurulmasına ve sürdürülmesine yardımcı olmaktadır.

Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın çalışmalarında üçüncü temel alanı, bankanın ve üye ülkeler bankalarının ihtiyaçları için konvertibl döviz işlemleri oluşturuyor. Bu alanda, 1975 yılına kıyasla 1976 yılında yüzde 10,9 oranında artış sağlandı. Ve 70 milyar «döviz rublesi» tutarında konvertibl döviz işlemleri yapıldı.

6 — Uluslararası Yatırım Bankası: Sosyalist ülkeler, tesis yapımına yöneltilen malî kaynakları yoğunlaştırma gereğiyle karşı karşıya geldiler. Bundan başka, işbirliğinin daha da artırılması, yetkinleşmesi ve sosyalist ekonomik entegrasyonun gelişmesiyle ilgili Komple Programda öngörülen hedefler gerçekleştirilmeliydi. Bu gereklilik dikkate alınarak, 1969 Nisanında KEYK 23. Özel Genel Kurulunda Bulgaristan, Demokratik Almanya, Moğolistan, Polonya, S.S.C.B., Macaristan ve Çekoslovakya hükümetleri sosyalist ülkeler arasında çok yanlı kredi sistemi kurulması kararını aldılar ve Uluslararası Yatırım Bankasının kurulmasıyla ilgili bir anlaşma imzaladılar. Bankanın orta ve uzun süreli krediler vermesi kararlaştırıldı.

Uluslararası Yatırım Bankası, 1 Ocak 1971'de Moskova'da çalışmaya başladı. Bu kuruluşun meydana getirilmesiyle, sosyalist ülkeler arasında mali-döviz alanındaki entegrasyon süreçlerini derinleştirme yolunda yeni bir adım atılmış oldu. Ayrıca, ilk uluslararası sosyalist bankanın, yani, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankasının faaliyet konusu dışında kalan sorunlara çözüm getirildi. Daha sonraları Uluslararası Yatırım Bankası'na 1971'de Romanya ve 1974'de Küba da katıldılar.

Uluslararası Yatırım Bankası'nın esas görevini, orta süreli (beş yıla kadar) ve uzun süreli (15 yıla kadar) krediler açmak oluşturuyor. Bu krediler, uluslararası sosyalist işbölümüyle, üretimde uzmanlaşma ve kooperatifleşmeyle, KEYK üyesi ülkelerde enerji ve hammadde altyapısının oluşturulması ve genişletilmesiyle ilgili projelerin gerçekleştirilme-

si, aynı zamanda taraflara yarar sağlayan diğer yüksek verimli tesislerin kurulması için kullanılıyor. «Döviz rublesi» kredileri, son derece uygun faizlerle veriliyor. Faizler, kredi süresine göre yılda yüzde 3 ile 5 arasında değişiyor. Konvertibl döviz kredilerinin faizleri, uluslararası kredi piyasalarındaki faiz düzeylerine veya ödeneklerin sağlandığı kaynaklara göre belirleniyor. Banka, 6 yıl içinde (1971 - 1976 döneminde) 48 kuruluşu kredi sağladı. Bu kuruluşların toplam değeri 7 milyar «döviz rublesi»ni aşılıyor. Sözü geçen dönemde, banka tarafından açılan kredilerin toplamı 1,3 milyar «döviz rublesi»ni buluyor.

Uluslararası Yatırım Bankası 1976 yılında, banka üyesi ülkelerin ekonomisi açısından büyük önem taşıyan tesislerin kurulması, modernleştirilmesi ve genişletilmesi için 8 milyar kredi verdi. Sağlanan ödenekler, Macaristan'da demiryolu hatlarının modernize edilmesi, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Fortşrit Tarım Fabrikasının yeniden donatılması ve genişletilmesi ,aynı ülkede Umformtechnik Pres ve Teknolojik Hat Fabrikasının genişletilmesi, Polonya'da boya ve cilâ fabrikası inşa edilmesi, yine bu ülkede Polmo Motor Fabrikasında ek tesisler kurulması, Bulgaristan'da Sofya - Varna - Burgas ve Varna - Burgas karayollarının yapımı için yol yapım makinaları satın alınması vb. alanlara yöneltildi.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) çerçevesinde sözü geçen organ ve koordinasyon kurumlarından başka **Standartizasyon Enstitüsü, dünya sosyalist sistemi ekonomik işleriyle ilgili bir uluslararası enstitü** ve Konsey'de en yeni uluslararası merkez olan **Uluslararası Yönetim İşleri Bilimsel - Araştırma Enstitüsü** çalışmaktadır.

EKONOMİK YARDIMLAŞMA KONSEYİ İLE AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ARASINDAKİ İKTİSADİ İLİŞKİLER

Avrupa'da iki karşıt sosyal sistemin entegrasyon toplulukları Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET)nün oluşturulması ve gelişmesi, aynı zamanda kıtada barış ve güvenliğin çıkarları, bu örgütler arasındaki ilişkiler konusunu, bu ilişkilerin sürekli antlaşma temelinde dayalı olarak düzenlenmesi sorununu gündeme getirdi. KEYK Yürütme Komitesi, iki yıl önce, iki topluluk arasındaki ilişkilerin esaslarıyla ilgili bir antlaşma imzalanması için Ortak Pazar Bakanlar Konseyi'ne somut bir öneride bulundu. Sosyalist ekonomik topluluk bu öneriyi Avrupa'da sosyalist ve kapitalist ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliğini teşvik etmek üzere AET ile temasların artırılması amacıyla yaptı.

KEYK ve Ortak Pazar ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilerin duru-

mu halen nedir? Sosyalist ekonomik topluluğun yeni girişimi bu ilişkilere ne gibi etki yapıyor?

KEYK ile AET ülkeleri aralarında yararlı ticari - ekonomik ilişkiler sürdürüyorlar. Bu ilişkiler son yıllarda hacim bakımından aralıksız artıyor. Aynı zamanda işbirliğinin, belirli biçim ve alanlara yöneldiği görülüyor. Yalnızca son 10 yıl içinde, iki ekonomik örgüt arasındaki mal alış-verişi yüzde 300'den fazla artış gösterdi. KEYK ile AET arasında, 1976 yılında gerçekleştirilen ticaret 20.989 milyon ödeme birimine ulaştı. (Bir ödeme birimi 1,269 Amerikan dolarıdır.) Bununla beraber aynı yıl, KEYK ülkelerinin AET'ye ihracatı yüzde 27 arttı. KEYK ülkelerinin birçok malı (petrol ve petrol mamulleri, bazı tür makineler, orman ürünleri ve tüketim malları) AET pazarlarında her zaman alıcı bulmaktadır.

Son yıllarda genellikle bilimsel - teknik devrimin ilerlemesi ve yaygınlaşmasıyla, uluslararası işbölümü üzerindeki etkisiyle birlikte yeni işbirliği biçimleri gelişti. Bu cümleden olarak, öncelikle rafine sanayi, makina yapımı, endüstriyel ve diğer tesislerin ortaklaşa inşaatı alanında ekonomik, bilimsel - teknik, sınıf işbirliğine değgin uzun süreli (on yıla kadar) anlaşmaları belirtmek gerekir.

Doğal koşulları nedeniyle, Avrupa'nın başlıca sanayi hammadde-leri ve yakıt kaynakları, kıtanın doğu kesiminde bulunuyor. Batı Avrupa ülkelerinin ve bu arada AET'nin petrol ve türevleri, doğal gaz, taşkömür, kimyasal hammaddeler, siyah ve renkli metaller, orman ürünleri, serbest ve diğer önemli hammaddelerin ithalâtında sosyalist ülkeler öteden beri büyük bir paya sahip. Batı Avrupa yatırımcıları şimdi Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerde ikili ve çok yanlı, petrol, doğal gaz üretimi, nakli ve işlenmesi, metal maden yataklarının işletilmesi, kimyasal hammaddeler ve orman ürünleri elde edilmesi alanında uzun süre çalışacak verimli işletmelere sermaye yatırma konusuna gitgide daha büyük ilgi gösteriyorlar. Sosyalist ülkeler gelecekte Batı Avrupa'da planlanan nükleer elektrik santralleri şebekesine, büyük miktarda, zenginleştirilmiş nükleer yakıt sağlayabilirler.

Kıtada önemli projeleri gerçekleştirmek için koşullar vardır. Bu projelere KEYK ve AET ülkeleri de katılabilirler. Örneğin, birleşik enerji sistemi meydana getirilebilir. Bütün Avrupa'yı saracak ana yol şebekesi yapılabilir, ortak boru hatları döşenebilir, çevre sağlığını korumak üzere beraberce çalışılabilir. Sovyetler Birliği çevre sağlığı, ulaşım ve enerji alanında işbirliği sorunlarını görüşecek Avrupa genel kongreleri ve devletlerarası toplantılar yapılmasını önerdi.

Fakat bununla birlikte, KEYK ile AET arasında ekonomik işbirliğinin alabildiğine gelişmesi yolunda hâlâ oldukça büyük engeller bulunduğu- nu belirtmek gerekiyor. Ortak Pazar, KEYK ile ekonomik ilişkilerinde ayı-

rımlı işlemler, sınırlamalar uygulamaya devam ediyor, birçok engeli korumaya devam ediyor.

KEYK'İN GELİŞME DİNAMIĞI

Sosyalist topluluk ülkeleri dünya ekonomisinde istikrarlı ve yüksek bir ekonomik gelişim hızıyla dikkati çekmektedir. Halen Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (KEYK) üyesi ülkeler, dünya ortalamasından yaklaşık 3,5 kat fazla kişi başına sanayi ürünü üretirlerken, bu ülkelerin sanayileri 1971 - 1975 döneminde ileri kapitalist ülkelerin sanayiinden 4 misli daha hızlı geliyordu. Bundan başka, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkelerine oranla KEYK ülkelerinde iki katı aşkın daha fazla sanayi ürünü elde edildi. Sanayi ürün artışı KEYK üyesi ülkelerde yüzde 45'e ulaşırken, AET'de yüzde 9 olmuştur.

Bir ülke veya topluluğun ekonomik gelişim hızı bakımından en belirgin genel göstergesi ulusal gelirdir. KEYK ülkelerinin ulusal geliri 1971 - 1975 döneminde yüzde 36, artarken aynı dönemde kapitalist ülkelerde bu artış yüzde 14 olarak kaldı. Daha uzun bir zaman kesimini ele alarak bakacak olursak, KEYK çerçevesinde ulusal gelirin 1948 - 1976 döneminde 9,5 kat arttığını görürüz. Öte yandan aynı dönemin ulusal gelir artışı AET'de 3,3 kattır. KEYK üyesi tek tek Avrupa ülkelerinde 1976'da oluşturulan ulusal gelirin 1975'e göre artışı şöyle: Bulgaristan'da yüzde 7; Macaristan'da yüzde 3; Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yüzde 3,7; Polonya'da yüzde 7,5; Romanya'da yüzde 10,5; SSCB'de 5; Çekoslovakya'da yüzde 4... Ulusal gelirle birlikte emekçilerin gelilerinin de arttığı gözden uzak tutulmamalıdır.

En gelişmiş kapitalist ülkelere oranla artış hızında sağlanan üstünlük, sosyalist ekonomik topluluk ülkelerinin dünya üretimindeki payının aralıksız büyümesi sorununu da sağlıyor. Nitekim 1950 - 1975 döneminde dünya ekonomisinde sosyalist ülkelerin payı yüzde 17,8'den yüzde 33'e yükseldi.

Sosyalist ülkelerin ekonomik topluluğu 28 yıldır varlığını sürdürüyor. Bu dönem içinde topluluğun başarılarını aşağıdaki tablolardan izlemek mümkündür.

TABLO : 1

KEYK ülkelerinde ekonominin gelişmesiyle ilgili ana göstergeler (1976) (1960 : 100)

	Bulgaristan	Macaristan	DAC	Moğolistan	Polonya	Romanya	SSCB	Çekoslovakya
1. Toplam toplumsal ürün	368	248	242	236	—	437	278	228

2. Üretilen ulusal gelir	326	237	207	187	307	422	276	209
3. Ekonominin temel fonları	348	253	185	397	211	364	337	203
4. Genel sınıf ürün	480	274	263	427	402	685	341	261
5. Ekonomideki yatırımların tutarı	400	318	280	445	487	540	285	240
6. Dış ticaret (o yılın fiyatlarıyla)	755	598	462	264	733	742	563	401
ihracat	778	598	426	268	690	709	560	375
ithalât	734	598	498	260	770	779	567	428
7. Köy ekonomisinin toplam ürünü	167	149	123	128	150	199	147	136

TABLO : 2

KEYK ülkelerinde ekonominin gelişmesiyle ilgili ana göstergeler (1976)

	Bulga- ristan	Maca- ristan	DAC	Moğ- listan	Polon- ya	Roman- ya	SSCB	Çekos- lavakya	Küba
1. Toplam toplumsal ürün	155	140	140	151	—	181	142	138	150
2. Üretilen ulusal gelir	155	140	135	144	171	189	139	136	—
3. Ekonominin temel fonları	158	151	141	157	161	174	156	138	—
4. Genel sınıf ürün	164	142	145	167	180	205	150	146	156
5. Ekonomideki yatırımların genel tutarı	152	143	136	243	238	186	146	153	288
6. Dış ticaret (o yılın fiyatlarıyla)	237	228	216	217	289	266	257	201	244
ihracat	222	226	206	230	258	275	243	191	257
ithalât	254	231	226	209	319	258	272	211	234

7. Köy ekonomisinin toplam ürünü

120 122 108 112 119 160 107 111 114

(Not: Sayılar 1975 yılına ilişkindir.)

TABLO : 3

**KEYK üyesi ülkelerde sanayi üretiminin
1976 - 1977 döneminde artışı
(% olarak)**

Bulgaristan	— 7,3	SSCB	— 5,8
DAC	— 5,3	Macaristan	— 7,0
Moğolistan	— 4,0	Çekoslovakya	— 5,9
Romanya	— 11		

TABLO : 4

KEYK ülkelerinde sanayi üretiminin ortalama büyüme hızı (%)

Ülke	1961-65	1966-70	1971-75	1976-77
Bulgaristan	11,7	10,9	9,1	6,5
Macaristan	7,5	6,2	6,4	4,0
Demokratik Almanya	5,8	6,5	6,5	5,6
Küba	—	—	8,7	4,0
Moğolistan	9,8	9,9	9,2	7,0
Polonya	8,4	8,3	10,4	9,0
Romanya	13,8	11,9	12,9	12,0
SSCB	8,6	8,5	7,4	4,5
Çekoslovakya	5,2	6,7	6,7	6,4

TABLO : 5

Ekonomi bölgelerine göre sanayi üretiminin ortalama büyüme hızı (%)

	1961-65	1966-70	1971-75
KEYK ülkeleri	8,3	8,3	7,7
AET ülkeleri	4,7	5,5	1,6
ABD	6,1	3,7	1,7
Japonya	11,3	15,9	1,9
Gelişmekte olan ülkeler	6,8	7,1	6,3

Ekonominin değişik alanlarında durum ve karşılıklı ticaret

Karşılıklı ticaret hacmi, KEYK ülkelerinin dinamik ilerlemesini açığa vuran en önemli göstergelerden biridir. Bu ülkelerin 1975'te yaptıkları karşılıklı alışverişin tutarı 71 milyar rubleyi (93 milyar doları) aşmaktadır. Bir başka deyişle, karşılıklı ticarete gerçekleştirilen artış 1974'e oranla yüzde 30, 1970'e kıyasla iki kattır.

KEYK üyesi ülkelerin dış ticareti, 1975'te 126 milyar rubleye ulaştı; yani 1974'e oranla yüzde 22, 1970'e göre de 2,2 kat artış gösterdi.

Bilim ve teknik alanında işbirliği

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyeleri, işbirliğinin daha çok artırılıp yetkinleştirilmesi ve sosyalist ekonomik entegrasyonun gelişmesi konusunda 1970 yılında kabul edilen komple programı gerçekleştirmeye devam ederek, maddi üretimle ilgili bir dizi bilimsel-teknik problemin çözüme kavuşturulmasında başarılı sonuçlar elde ettiler.

TABLO : 6

KEYK ülkelerinde elektrik enerjisi üretimi için kullanılan yakıt miktarındaki azalma (1971-1975)

Ülke	Azalma oranı (%)
Demokratik Almanya	7,1
Moğolistan	35,1
Polonya	6,7
Romanya	6,8
SSCB	5,3
Macaristan	7,0
Çekoslovakya	4,1

Aynı dönemde bilimsel-teknik işbirliği KEYK ülkelerindeki atom elektrik santrallerinin toplam gücünün 7 misli artmasını sağladı. Bu santrallerin toplam gücü 1980 yılına doğru yaklaşık 30 bin megavatı bulacak.

TABLO : 7

KEYK ülkelerinde bilimsel araştırmalara ayrılan ödenekler Ödeneklerin ulusal gelirdeki payı (%)

D.A.C	4-5	SSCB	4-5
Bulgaristan	2,5	Macaristan	2,8
Polonya	2,3	Çekoslovakya	4-5

KEYK ülkeleri çok sayıda bilimsel-araştırma ve proje-konstrüktör-lük kurumuna sahiptir. Başlıbaşına bilimsel-teknik incelemeler yapan kuruluşların sayısı binin üstündedir. Topluluk çerçevesinde 50 kadar bilimsel koordinasyon merkezi çalışıyor. Bunlar, işbirliği programlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesinde koordinasyon görevi yapmaktadır.

Ayrıca, ekonomik ve bilimsel-teknik işbirliğiyle ilgili 11 uluslararası işkolu kuruluşu, 4 uluslararası bilimsel-araştırma enstitüsü, Uluslararası Bilimsel-Teknik Enformasyon Merkezi, 5 uluslararası laboratuvar, birçok uluslararası «bilgin topluluğu» oluşturuldu.

KEYK üyeleri kardeşçe yardımlaşma ve işbirliği sayesinde, güçlü bir teknik altyapı meydana getirdiler. Bu altyapıda enerji, metalürji, makine yapımı ve kimya gibi ileri dallar giderek daha önemli rol oynuyor. KEYK ülkelerinin gelişmiş makine sanayii, dünya makine ve donatım üretiminin üçte birini sağlıyor. Makine yapımı diğer sanayi kollarından daha hızlı atılımlarla ilerliyor ve büyüme temposu bakımından Batılı ülkelerin türdeş işkollarını oldukça geride bırakıyor. Böylece, sosyalist ekonomik topluluk, modern makine ve donatım gereksinmelerini yeterince karşılıyor.

Sovyetler Birliği'nin yaptığı teknik yardımla ve verdiği kredilerle 1976'nın başlarında sosyalist ülkelerde 2.140 önemli ekonomi tesisi kuruluyordu. Bu tesislerin 1.500'ü artık hizmete girmiş bulunuyor.

TABLO : 8

**Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın sermayesine katılım payları
(Milyon «Döviz Rublesi»)**

Ülke	Sermaye payı	Ülke	Sermaye payı
Bulgaristan	17,0	SSCB	116,0
DAC	55,0	Romanya	16,0
Moğolistan	3,0	Macaristan	21,0
Polonya	27,0	Çekoslovakya	45,0

NOT: Uluslararası Ekonomik İşbirliği Bankası'nın tüzük uyarınca belirlenen sermayesi 304,4 milyon «döviz rublesi»dir. Üye ülkeler arasında sermaye katılımı, 1958-1962 döneminde karşılıklı mal alışverişine katılışlarıyla orantılı olarak saptanmıştır. Ödenen sermaye 120 milyon «döviz rublesi»dir. Bu paranın yarısı konvertibl döviz ve altın olarak ödenmiştir.

TABLO : 9

**Uluslararası Yatırım Bankası sermaye katılım payları
(Milyon «Döviz Rublesi»)**

Ülke	Sermaye payı	Ülke	Sermaye payı
Bulgaristan	85,1	Polonya	52,6
DAC	176,1	Macaristan	83,7
Moğolistan	4,5	Çekoslovakya	129,9
Polonya	121,4	Küba	15,7
SSCB	399,3		

NOT: Uluslararası Yatırım Bankası'nın sermayesi yüzde 70'i döviz rublesi, yüzde 30'u konvertibl döviz olmak üzere 1068,3 milyon «döviz rublesi» olarak belirlenmiştir. Ödenen sermaye 1976'nın sonlarında 368,4 milyon «döviz rublesi»dir.

TÜSTAV

SiYONiZM

Yazan: Gaspar Jorge Garcia Galto
(Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı
Granma gazetesinden çevrilmiştir)
(2 temmuz 1978)

Siyonizm kelimesi, Hermon dağlarının en yüksek tepesine verilen Sion ya da Zion adından türemiştir. Eski çağlarda, arada bir kale ya da surlarla çevrili bir kent inşa edilmişti. Dinler sözlüğü aşağıdaki tanımlamayı yapıyor: «Siyonizm: 1886 yılında Nathan Birnbaum tarafından, Filistin'de bir yahudi devlet kurulmasını amaç edinen modern siyasi hareketi tanımlamak için konulmuş sözcük.»

Bu tanımlama yetersizdir çünkü, siyonizmin esas tabiatının ne olduğunu açıklıkla söylemiyor. Siyonizmin tabiatı ancak, daha sonraları, siyonizmin en ünlü teorisyeni olan T. Herzl'in «**Yahudi Devlet, Yahudi scrununun çağdaş çözümü için bir deneyim**» adlı kitabı yayınlandığında gün ışığına çıktı.

Çağdaş Toplum Bilimleri dergisinin (SSCB Bilimler Akademisi yayını olan) bir sayısında Galina Nikistina, Siyonistlerin arzuladığı Devletin niteliğinin bu kitapta açık seçik verilerle ve dolambaçsız yoldan belirlendiğini açıklıyor. Herzl'in kitabından alınan bazı paragrafları aşağıda sıralıyoruz:

«Zengin yahudiler orada (yani yahudi Devlette) Avrupa'lıya pek kötü görünen, şatolar inşa edeceklerdir.»

«Monarşik kurumların inanmış bir taraftarıyım ben.»

«Siyaset, tepeden yönetilmelidir.»

«TOPLUM'un (society) (burada siyonist bir örgütlenmenin söz konusu olduğunu belirtelim) yeni bir vatan hediye edeceği halkımız, yine TOPLUM'un ona vereceği bir Anayasa'yı da minnettarlıkla karşılayacaktır (...) Eğer direnmeler ortaya çıkarsa TOPLUM, bunları kırmasını bilecektir. Kötü niyetli kişilerin TOPLUM'un yolu üzerine engeller çıkarmasına izin verilemez.»

Herzl'in bu kitabı, çağdaş yandaşlarınca çok daha az açık yüreklilikle ifade edilen tüm siyonist ideolojiyi içeriyor.

Dinler sözlüğüne göre 1886'da doğmuş olan siyonist hareket, dini teorisini eski Ahid'e (Ahdiatik) dayandırıyor; buna göre yehova, Abraham'a, İzak'a ve Jakob'a Kanaan ülkesini «Mısır'dan büyük Fırat nehrine kadar» miras olarak bırakacağına söz veriyor.

Siyonizm işte bu efsaneden esinleniyor. Oysa bu efsane gerçek, tarihsel ve hatta mitolojik her türlü temelden yoksundur.

Tarihsel olarak İbraniler, bugünkü Filistin'in, yani bugün İsrail'e ait olan toprakların yerlileri değildirler. Büyük peygamberleri Abraham, Sümer'den geliyordu. Diğer yandan, Filistinler (Filistinliler), Filistin'e, Mısır'dan kovulan İbranilerin gelişinden önce yerleşmişlerdi.

Efsaneye göre Araplar, bölge topraklarında İbraniler kadar hak sahibidirler, zira Tevrat ve İncil'e göre Abraham'ın Ager adlı diğer bir kadından İsmail isimli bir oğlu olmuş ve onun soyundan gelenler de Muhammedçiler olmuştur. Diğer bir deyişle, İsmail'in soyundan gelenler ve aynı şekilde İzak'ınkiler, bu topraklar üzerinde yaşama hakkına sahip olacaktı.

Diğer yandan, belli bir dönemde oturmuş olduğu dünyanın bir bölgesine bir halkın tekrar dönme isteği, tarihsel evrim yasalarına ters düşer. Gerçekte, değinilen bu yatay halk hareketliliği —göçler, istilâlar, işgaller, sömürgeleştirmeler ve iyice bilinen diğer olaylar— bu karışık noktaya vardığında, İbranilerin de bugün artık saf bir kavim olarak mütelâa edilemeyeceğini ortaya koyar. Hiç kimse, İbrani halkının tüm tarihi boyunca, birleştirici tek bir unsuru saklı tuttuğunu inkâr etmez; bu da, dini inançlarıdır. Ama inançlar yeterli bir neden oluşturmazlar. Çünkü bugünkü tarihsel koşullarda ve özellikle sosyalist ülkelerde, şu ya da bu dinden olanlar arasında artık ayırım gözetilmez.

Dolayısıyla, siyonizmin ortaya çıkışının ve güçlenişinin derin nedenlerini başka yerlerde aramak gerekir.

Birinci Dünya Savaşına kadar siyonist hareket, diğer birçokları gibi ütöpik bir hareket olarak görünüyordu. Bu hareket içinde somut hiç bir şey yoktu; ya eleştiriliyor, ya onunla mücadele ediliyor, ya da herhangi bir ütopya gibi savunuluyordu. Bununla birlikte bazı olaylar, halkların dikkatini yahudi sorununa çekecek cinstendi. İbraniler aslında tüm tarihleri boyunca pek çok kez işkence görmüş ve ayırma tabi tutulmuşlardı; yahudi kıyımları, gettolar vb. bunların örnekleriydi. Bu durum kitlelerin, sade vatandaşların ve özellikle devrimci ve ilerici hareketlerin İbranilere karşı sempati duymalarına neden oluyordu. Bu sempati, özellikle yoğun biçimde, orta halli koşullarda yaşamakta olup ayırma uğramış ya da ezilmiş kişilerden geliyordu. Ayrıca, çok sayıdaki İbranınin insanlığa en üstün biçimde hizmet etmiş, kayda değer bilge ve

bilgin kişiler olduğunu da ekleyelim. Ama dinin buyruklarına sadık yahudiler arasında zenginlerin ve fakirlerin, sömüren ve sömürülenlerin, gericilerin ve devrimcilerin, dün olduğu gibi bugün de bulunduğu bir gerçektir ve bu, siyonistlerin kendilerini tüm İbranilerin tek temsilcileri olarak sunmalarını engellemektedir.

Bir şeyi çok iyi belirlemek yerinde olur: Siyonistleri, İbraniler ya da genellikle yahudilerle, siyonizmi de İbrani halkıyla karıştırmamak gerekir.

Burada siyonistlerden söz ettiğimiz zaman, yalnızca bu siyasi ve ideolojik akımın partizanlarını kastediyoruz; aynen, kapitalizmin faşizm şeklinde soysuzlaşmasına boyun eğmek zorunda kalmış ve halen bu durumda olan halkları faşist diye nitelemediğimiz gibi.

Şunu da iyice belirtelim ki siyonizm, İsrail devletiyle özdeş olarak kabul edilmemelidir, zira bu devletin halen siyonist ideolojiyle yönetildiği ve yöneticilerinin bu çizgiyle tâ kuruluşundan beri pratik olarak ittifak halinde olduğu doğru olsa bile, bu devletin bir gün sosyalist bir devlet haline gelmesi ya da, daha da basitinden, kapitalist kalarak siyonizmi reddetmesi olanaksız değildir.

İsrail devleti nasıl kuruldu ve siyonistler iktidarı nasıl elde ettiler?

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce, aynen Libya'da, Suriye'de ve bölgenin diğer Arap ülkelerinde olduğu gibi Filistin de Osmanlı İmparatorluğuna dahildi. Bu İmparatorluk çökünce, galipler bu toprakları paylaştılar ve kendi mandaları altına aldılar. Fransa, Suriye ve Libya'yı (o zamanlar Suriye'ye dahildi) zaptetti. İngiltere, Filistin'i ve Arap topraklarının geri kalan kısmını ele geçirdi. Bunlar 1918 yılında oluyordu. İngiltere'de Balfour hükümeti, Balfour Deklarasyonu adıyla bilinen bir karar dikte ettirdi ki bu, İbranilerin Filistin'e göçünü kolaylaştırıyordu. Zengin yahudiler o zaman Filistin'e gelmeye ve Arap halkının topraklarını satın almaya başladılar. Arap toprak sahipleri, topraklarını iyi fiyatlarla satıyorlar ve satın alanlar da, oralarda çalışan yoksul çiftçileri bu topraklardan kovuyorlardı. Filistinli Arapların serüvenlerle dolu yaşamı işte böyle başladı.

Cezayir ve Fas'ta olduğu gibi yoksul İbranilerin Filistin'de de bulunduğu işaret edelim.

Filistin üzerindeki İngiliz mandası İkinci Dünya Savaşı'na dek sürdü. Savaşın sonra kurulan Birleşmiş Milletler örgütü, SSCB'nin de onayıyla, 1947'de Filistin'i iki devlete bölmeyi kararlaştırdı: Birisi Arap, diğeri Yahudi iki devlet, yani Filistin ve İsrail. Diğeri bir deyişle, mandanın sona ermesi ile ülke halkı haklarında eşit oluyorlar, kendi ulusal kaderlerini kendileri tayin etme dönemine giriyorlardı. Birleşmiş Milletler örgütüncü onaylanan ve tüm ülkeyi ele geçirme, Arapları kendi öz Dev-

letlerinden yoksun bırakma iddiasında olan siyonistlerin arzularına ters düşen kararın içeriği işte buydu.

Yine aynı karara göre, Yahudi Devleti Demokratik olmalıydı ve kendi yargılama alanı içinde kalan Arap halkına, hiç bir ayırım yapmaksızın İbraniyle aynı hakları garanti etmeliydi.

Balfour Deklerasyonu ve 1947'deki B.M. kararı (Araplara da İbrani-ler gibi kendi kaderini tayin hakkı tanıyan), Siyonistlerin hâlâ iktidarı elde etmediklerini kanıtıyor

Ama siyonistler, kendi tasarılarının gerçekleştirilmesi için uygun koşulları hazırladılar. Amaçlarını ilk ideologları olan Herzl'in tezine uygun olarak çeşitli kademelerde gerçekleştirme yoluna gittiler.

Siyonist tırmanış kademeleri şunlardı:

Birinci kademe: «Tarihsel Vatan» denilen Yahudi sömürgeleştirilmesi. Siyonistler bu hedefi geçtiğimiz yüzyıldan beri güdüyorlar ve bunu, propagandalarının merkezi haline getiriyorlardı. Bu da doğal olarak, ayırım kurbanı olmuş ve ezilmiş yahudi halkı üzerinde olumlu yankı yapıyordu.

İkinci kademe: Bu topraklarda yaşamış olanlar, yani tarihsel olarak Filistin halkı olan Araplar olmaksızın bir Filistin. Dolayısıyla bunları, topraklarından kovmak gerekiyordu. Filistin, yahudiler içindi. Belfour Deklerasyonu siyonist davasına yarıyor. Ayrıca İngiliz emperyalistlerine, Arap dünyasına el atma olanağını veriyordu. En zengin yahudiler toprak almaya ve yoksul ya da kendilerine göre daha az zengin olup da, çok iyi bir hayat sürdürdüklerini sanan yahudilerin yerini almaya başladılar. Orta burjuva tabakalarına ait kişiler de toprak satın aldılar. Topraklarından kovulan araplar ise, komşu Arap devletlerine sığınmak zorunda kaldılar. İlk mülteci kampları işte o zaman ortaya çıktı.

Üçüncü kademe: B.M. kararına uygun olarak İsrail devletinin kurulması. Bu kademede siyonistler, dünyadaki tüm yahudileri kendi topraklarına getirmek için çaba harcadılar (Yine belirtelim ki, İsrail devleti kurulduğunda siyonist değildi)

Dördüncü kademe: «Yaşamak için gerekli alan» ya da yayılma. Devlet kurulduktan sonra siyonistler iktidarı ele geçirdiler ve çeşitli milliyetten, farklı kültürlerden gelen, farklı deri renginde olan milyonlarca yahudi İsrail'e geldi; hükümet, yahudi halkının «yaşamak için gerekli alan»a gereksinmesi olduğunu iddia ediyordu ve ilk yayılma savaşlarını başlattı. Siyonistler ilk önce Ürdün'ün bir parçasını kemirdiler. Daha sonra aynı şey Suriye'nin ve nihayet Mısır'ın başına geldi.

Beşinci kademe: 1967 Savaşı Sina, Golan, Kudüs kenti ve diğer topraklar, hitlerci savaşlara çok benzeyen sıcak bir savaşla işgal edildi.

Altıncı kademe: Nil'de başlayan ve Fırat'ta biten «Tarihsel İsrail»in, Yehova'nın Abraham'a vaadettiği «Büyük İsrail»in yeniden kurulması.

Hedefleri ve yöntemleriyle faşizme bu denli yakın bir ideolojinin partizanları nasıl oldu da bugüne dek sürekli, aktif ya da gizli bir savaş yuvasını zorla kabul ettirmeyi başarabildiler?

Bu sorunun cevabı, büyük kısmıyla İsrail komünist Partisi'nin XVI. kongresinde kabul edilen özel bir kararın içinde bulunuyor. İşte bu karardan bir bölüm:

«1920 yılları sonunda ve 30 yılları başında, dünya siyonist örgütü yönetimiyle Kuzey Amerikan finans kapitalinin önemli temsilcileri arasında gittikçe daha sıkı ilişkiler kurulmuştu. İkinci dünya savaşı sırasında ve savaş sonrasının ilk yıllarında siyonizm, dikkatini, tüm kapitalist dünyanın güçlü alanı olan ABD üzerinde topladı.

«İşte bu yıllarda, özel bir yoğunluk kazanarak ve denilebilir ki birbirine paralel olarak, aralarında sıkı bağlar olan iki dünya süreci gelişti: bir yandan, Kuzey Amerikan sermayesinin gittikçe daha yoğun bir şekilde Orta Doğu ülkelerine sızması ve bölgede egemen ekonomik, stratejik ve askeri noktalara girişi; ve diğer yandan, ABD'nde siyonist örgütlerin sayısal olarak artması ve etkinliklerinin yoğunlaşması.»

Kuzey Amerikan emperyalizminin politikası ile İsrail Devleti arasındaki ilişkiler, Harry Truman yönetiminde kuruldu. O tarihten sonra, siyonist politika ABD'nin Orta Doğu'daki politikasının başlıca dayanağı haline geldi. Bu politikanın hedefleri şunlardır:

Petrol tekellerinin ve diğer emperyalist şirketlerin çıkarlarını korumak,

ABD'nde, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle olası bir çatışma durumunda, stratejik ve askeri avantajlar sağlamak.

Siyonizm ve emperyalizm arasındaki sıkı ittifakın dayandığı hedefler işte bunlardı.

Bütün bunlardan şu sonuç çıkabilir ki, faşizm gibi siyonizm de ancak emperyalizm mevcut olduğu için mevcuttur. Bunlar, doğumlarına neden olan aynı babanın oğullarıdır...

Şimdi de, siyonizmin esasına inmeyi, derinliklerine dek onu daha açıklıkla görmeye çalışalım.

İlk olarak, ırkçı bir doktrindir; sözde İbrani halkının üstünlüğünden kaynak alır.

Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Başkan Yardımcısı F. Fedoseyef, özellikle şunları yazıyor:

«İsrail'de, şimdi kan saflığından söz ediliyor ve karışık evlilikler kabul edilmemiş gibi gösterilmeye çalışılıyor. İsrail Devleti yahudilerinin, doğum yerleri ve deri renklerine göre birinci ve ikinci sınıf vatandaşlar olarak bölünmesi, uluslararası siyonizmin şoven ve ırkçı pek çok gösterisinin en aşağılatıcı olanıdır.»

(Bir kez daha belirtelim ki, siyonistlerle genel olarak İbranileri ka-

riştirmek, aynı şekilde faşistlerle Almanları, İtalyanları ya da faşizm darbesi altına girmiş diğer herhangi bir halkı karıştırmamak gerekir. Bu nokta üzerinde ısrarla duruyoruz, çünkü siyonistler bu cins karıştırmaların hepsinden, anti-siyonistlerin anti-ibrani oldukları kanısını uyandırtmak için kendilerine pay çıkarıyorlar. Dolayısıyla bundan sakınmak gerek!)

İkinci olarak, siyonizm, sınıflarüstü bir hümanizma gibi sunuluyor; yani bu, bir halkın, toplumsal sınıflar üzerinde bir yeri olduğu arzusunun ifadesi olacak şekilde ortaya konuyor. Dolayısıyla siyonizm, sınıflar savaşını gizlemek ve maskelemek iddiasında.

Siyonizmin niteliklerinden birincisi, yani ırkçılık, emperyalizme karşı ulusal kurtuluş için verilen ortak mücadeleden halkların birliğine engel teşkil ediyor. Siyonizm, bilimin ve halklar arasındaki dostluğun dūřmanıdır; faşizm gibi, militarist ve saldırgan politika izler.

řu halde siyonizm, doğası nedeniyle, bilimin taban tabana zıttı olduğu sonucunu çıkaracağız, çünkü insan cinsi tektir; yine siyonizm, ilerlemenin dūřmanıdır, zira kurtuluş hareketlerinin yaygınlaşmasına engel teşkil eder; siyonizm bilinci boğmaktadır, zira sosyalizme karşıdır; siyonizm halklar arasında barış ve dostluğun dūřmanıdır, çünkü askeri ve saldırgan bir politika gütmektedir; siyonizm antihümanisttir, antidemokratiktir ve enternasyonalizmin tam anlamıyla zıttıdır.

Sovyet Mark Nikitin'e göre siyonizm, Yahudi büyük burjuvazisinin milliyetçi gerici ideoloji ve pratiğidir. Siyonistler, ona göre, emperyalizmin savaş müfrezesidir bugün.

Halen siyonizm, İsrail devletince uygulanan siyasetin sınırlarını aştığından, bugünün dünyasında mevcut belli başlı siyonist örgütlenmeleri ve bunların işleyiş biçimlerini tanıtmayı da yararlı görüyoruz.

İlk sırada, başlıca merkezleri New York ve Kudüs'te olup, altmışa yakın şubesi bulunan ve adına «Dünya Siyonist Örgütü» denilen örgütü söyleyelim. Bu örgütün amacı, enternasyonal komünist hareketi, halkların kurtuluş mücadelesini ezmektir.

«Dünya Yahudi Kongresi» gibi diğer siyonist örgütlerin hedefi ise, kapitalist ölkelerde oturan yahudi kitlelerin ideolojileri üzerinde söz sahibi olmak ve eylemlerini sosyalist ölkelere yaygınlaştırmayı denemektedir.

Dünyadaki siyonist örgütlerin en aşırısı «Yahudileri Koruma Ligası» diye adlandırılındır. Bu örgütün esas merkezi ABD'dedir. Bu örgüt, yanke emperyalizminin ve en azgın ırkçılığın aleti durumundadır.

SSCB Bilimler Akademisi'nin «Cağdaş Toplumsal Bilimler» adlı yayının organının bir sayısında Aleksandr Kislov şöyle yazıyor: «Yahudileri Koruma Ligası, ABD'nde 1968 yazında kuruldu; yarı askeri bir örgüttü bu.»

İlk gruplar Broklyn'in New York'lu mahallelerinde oluşturuldu; çünkü buralarda çok sayıda yahudi yaşıyordu; bahane ise, ırkçı ayaklanma sırasında buradaki yahudi işadamlarına ait bina ve ticarethanelerin yakılmış olmasıydı. Örgüt tarafından kamuoyuna açıklanan amaç, Yahudi halka karşı siyahlar, Portorikolular ve diğer «Yahudi düşmanları» tarafından yapılan suikastlar idi. Bununla birlikte pratikte ortaya çıktı ki, bu faşizan aşırı sağ örgütün amaçları, New York'un şu ya da bu mahallesindeki ya da Kuzey Amerika'nın herhangi başka bir kentindeki dükkânların ya da sinogogların korunmasıyla sınırlanmamaktaydı.»

Örgüt. ABD'deki başkaldıran gençliğin sürdürdüğü mücadelelere karşı kamuoyunun dikkatini başka yöne çevirmek niyetiyle kurulmuştu. Yöneticileri olan M. Kahame, M Delinski ve B. Zweibon, devrimci gruplara karşı haydutça eylemlere ve aynı şekilde sosyalist elçilere ve ticari şirketlere karşı, gençliğin Vietnam savaşına karşı mücadele verdiği dönemde eylemlere giriştiler.

Tüm olanaklarının iyi ve bol durumda olduğu dünya siyonist hareketi, büyük kapitalistler tarafından finanse ediliyor ve politikasını yönettiği İsrail hükümetiyle çok sıkı bağlar içinde bulunuyor. **Dünya Yahudi Basını** başlıklı bir broşürde yayınlanan verilere göre bu hareketin elinde, önemli bir propaganda aygıtı var: Yahudilere yönelik ve yidişçe (yahudice ve almanca karışımı dil), ibranice ve diğer dillerde yayınlanan 850 gazete ve dergiyi yönetiyor. İsrail radyosu, dünyanın belli başlı dillerinde yayınlar yapıyor.

Siyonizmle Kuzey Amerikan hükümetinin (diğer bir deyişle, tekeller idaresindeki cuntanın) dış politikasını birleştiren bağları da daha ayrıntıda incelemeye çalışalım: İkin, Galinka Nikitana'nın verilerinden bazılarını alalım:

«Siyonizm taraftarları bile, İsrail'in bugün Orta Doğu'da emperyalizmin stratejik ve askeri üssü olduğunu, Arap halklarına ve ulusal kuruluş hareketine saldırılan güçlü alanını oluşturduğunu yadsımıyorlar. Nitekim, **Near East Report** (Yakın Doğu Raporu) adlı siyonist gazetenin yazarı ve yayın müdürü Y. Kenan, ABD'ndeki Kongrede, İsrail'in varlığının bile «İran Körfezinde —Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Güney Arabistan ve İran— Kuzey Amerika'nın petrol çıkarlarını korumaktan ibaret olduğunu söylüyor, «bu hem kendiliğinden, hem de apriori böyledir, değil mi ki İsrail, tüm Orta Doğu'da dengeleyici yegane unsurdur» diyebiliyor.

Siyonistler, İsrail Devleti'nin denetimini üstlendiklerinden bu Kuzey Amerikan emperyalistleri onlara, varlıklarını sağlama almak ve Araplar'dan daha büyük bir askeri potansiyeli ellerinde bulundurmak için gereksinme duydukları her türlü yardımı yapıyorlar. Resmi ittifak mevcut olmasa bile ve Kuzey Amerikan hükümeti, diktası altına aldığı Arap Dev-

letlerine de —bugünkü Mısır gibi— eşit miktarda silâh yollasa bile, İsrail, aslında Orta Doğu'da Kuzey Amerikan emperyalizminin mızrağıdır; Arap halklarının başı üzerine asılı bir Demokles kılıcıdır.

Çağdaş siyonizmin somut ifadesi ve dolayısıyla Kuzey Amerikan emperyalizminin maşası olarak İsrail, Orta Doğu'da sınırlarını aşan bir rol oynamaktadır. Telaviv'de yayınlanan ve **İsrail, Yahudi Devleti** başlıklı bir yergi yazısında, «İsrail tüm dünyaya, tüm insanlığa kapalıdır» deniliyor (ve insan Almanların yaşadığı tüm topraklara üçüncü Reich'in yapılmaya hakkı vardır diyen Hitlerci sayıklamaları hatırlamadan edemiyor.)

Emperyalizm, siyonist iddiaları geniş biçimde kullanıyor. Siyonist örgütler ve İsrail Devleti hemen hemen her yerde emperyalizmin, özellikle siyonizm ve komünizme karşı ve her şeyden önce de Sovyetler Birliği'ne karşı yürüttüğü politik ve ideolojik mücadelenin âletleri haline gelmişlerdir.

Bilindiği gibi 1956 yılında, Macaristan'da binlerce komünistin ve partisiz cesur kişilerin hayatına mâl olan kanlı karşı devrim olduğu zaman, «**Ünited Jewish appeal**» adlı Kuzey Amerikan siyonist örgütü karşı devrimcilere yardım için fonlar açtı. Siyonistlerin, 1968 yılında Çekoslovakya'da meydana gelen anti-komünist olaylarda da «tuzları» bulundu. Siyonistlerin SSCB'ne karşı yükselttiği ve örneğin Carter gibi, kendilerini «insan hakları koruyucuları» diye sundukları geniş kamu savaşını hepimiz biliyoruz.

Kuzey Amerikan gizli servisleri pek çok ülkede çok sayıda siyonist ajan kullanıyorlar. Bunun somut kanıtı Afrika'da daha da kesin söylemek gerekirse Nijerya'da oldu. Washington Post'ta gazeteci olan Estabrook'un ifşa ettiği gibi siyonistler, sırf SSCB'ni lekelemek amacıyla, Sovyet silâhlarıyla dolu iki uçakla Biyafra'ya yollandılar.

Şimdi de, Filistinli Arapların sorunu üzerine eğilelim. Durumu somut olarak izleyen Evgeni Levedev'in düşüncelerinin bazılarını belirtmekle işe başlayalım.

«Filistin'de ortaya çıkışından hemen sonra siyonizm, çabalarını ve propaganda ağını, bir efsaneyi yapmaya adadı. Bu efsaneye göre Filistinli Araplar tek bir halk oluşturmamakta, fakat politik olarak geri kalmış ve ulusal bilinçten yoksun bir kitle meydana getirmektedirler, bu da onları kendi öz devletlerini kurma ve bu devleti yönetmede yeteneksiz kılmaktadır.

, «Sömürgeci otoritelerin korunması (bizce özellikle İngiltere) ve Arap kurtuluş hareketinin kırılması, siyonizme, Filistin'deki mevkiilerini İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar güçlendirme olanağını verdi ve ana hedefini gerçekleştirme atılımını yaptı: Kendi Devletini yaratma, tâ başlan-

giçtan beri demokratik Arap - Yahudi federasyonu düşüncesini reddeden siyonistler, 29 Kasım 1947 tarihli B.M. Genel Kurulu kararının kabulünü de kendileri için tatmin edici bulmadılar; bu karar, Filistin'de biri Yahudi ve diğeri Arap iki devletin oluşumunu özel koşul olarak getiriyordu. Yahudi Devleti, Filistin topraklarının ancak % 56'sına sahip olabilecek gibi görünüyor ve bu da, tüm Filistin'in yahudi olduğu şeklindeki siyonist ilkeye ters düşüyordu. 1947 Kasım'ından, İsrail Devleti'nin ilân edildiği 15 Mayıs 1948 tarihine kadar, siyonist askerî müfrezeler, daha sonraları Filistin Arap devletini oluşturacak diye kabul edilen topraklarda terör estirdiler. Yalnızca ölümle tehdit edildikleri için yaklaşık 400.000 Arap, evlerini terketmek ve komşu Arap topraklarına göçmek zorunda bırakıldılar. O dönemde baskın çıkan siyonist politikanın sadece bir örneği olsun diye **Irgum Zwi Leumi** örgütünün, Deir Yisin kasabasında 250'den fazla kadın ve çocuğu katlettiklerini hatırlatalım. 1948 yılındaki İsrail - Arap savaşı sırasında 350.000 Filistinli yerlerinden edildiler. B.M. tarafından ortaya konan verilere göre 1967 Mayıs ayı sonunda, mülteci arapların toplam sayısı 1.345.000'e ulaşıyordu. BM kararı açıkça çiğnen-di, zira Filistin Devleti asla günyüzü görmedi ve topraklarını siyonist İsrail Devleti işgal etti.»

Evgeni Levedev'in bu anlattıklarından akılda tutulması en gerekli olan şey 1.345.000 insanın evini barkını, atalarının yüzyıllar boyu üzerinde yaşadıkları toprağı terketmek zorunda bırakılmaları ve BM kararının aslâ uygulanmamış olmasıdır, çünkü Filistin'de Arap devleti hiç kurulmamış ve toprakları İsrail tarafından tamamiyle işgal edilmiştir.

Yahudilerin tüm dünyada dağılmış durumda olduğunu ve ana vatanlarına (Kanaan değil de Sümer olan) kavuşmak istediklerini bağırp çağırarak haykıran siyonistler, bu topraklardan, oralarda yüzlerce ve yüzlerce yıldır yaşayanları —ve en uzak atalarının, yani Filistenlerin Mois'in ve onun soyundan olanların gelişinden çok daha önce buraya yerleşmiş olanları— ayrıca, ibrani halkının göçünden hiç bir şekilde sorumlu olmayanları kovmuşlardır. Siyonistler onları, komşu Arap topraklarına sahip çıkmaya zorlamışlar ve sözcülerinden bazıları batı Avustralya çöllerine ya da Kuzey Kanada'ya gönderilmek zorunda kalacaklarını hesaplamışlardır.

Filistinli Arap halkın sorunu işte budur ve trajedisi bazı Arap devletleri yöneticilerinin eylemleriyle daha da ağırlaşmaktadır; ki bunlar, emperyalizmle suç ortaklığı yaparak, bu halkı sefalete ve daha da dayanılmaz acılara itmekte, siyonistlere yardım etmektedirler.

Ne var ki siyonizm sorunu burada da kalmıyor. Toplumsal ilerleme ve dünya barışı için daha tehlikeli bir şey daha var.

İsrail'in bugünkü yöneticileriyle ittifak hâlinde olan dünya siyonist

örgütü insiyatif kullanmakta ve Devlet olarak İsrail'de yasak olan eylemler yapmaktadır. Dolayısıyla bunları bu örgüt üstlenmektedir. 1969 yılında kabul edilen ve **İsrail hükümetinin temel ilkeleri** başlıklı resmi belgede, uluslararası siyonist eylemin, yahudilerin İsrail'e göçü ve «İsrail'e gelmeyen yahudi değildir» şeklindeki ilkeye dayanarak sağlamak için geliştirilen «teorik» gerekçeler üzerine yoğunlaştırılması gerektiği söyleniyor. Demek ki birinci hedef, tüm araçları kullanarak ve hattâ yahudi kitleler üzerinde zorlayıcı tedbirler uygulayarak ve İbranilerin yaşadığı diğer devletlerin içişlerine karışarak, göçü sağlamaktır.. Bu hedef, özellikle Sovyetler Birliği'ne karşı, her türlü gerici provokasyona bahane hizmetini de görmektedir.

Siyonizmin bugünkü liderlerinden biri, şunu doğrulamaya çalışıyor: «(İbranileri) kaderlerini İsrail'inkine bağlamakta mutlak haklı olduklarını inandırmak gerekir. Yaşadıkları ülkelerde Yahudilerle, yahudi olmayanların bağlılığı ilkesini reddetmek cesaretini göstermek zorundadırlar.»

Aynı dili, dünya siyonist örgütü başkanı da benimsemiş bulunuyor: «Yahudilerle, yahudi olmayanların bağlılığı ilkesini reddetmek cesaretini göstermek zorundadır.»

Yaşanan ülkenin devletine değil ama İsrail Devletine bağlı olmak! Siyonizmin uluslararası politikasının esası işte budur. Bir dine bağlı ya da az çok belirlenmiş bir etnik kökeni olan bir kişi yaşadığı ülkeye sadık olmamalı, ama başka bir devlete ait olduğu düşüncesini kabul etmelidir!

Siyonistler, İsrail'e gitmek arzusundaki Yahudilerin, buldukları ülkeyi terketmelerine ilke olarak karşı olduğu kanısını uyandırmaya çalışıyorlar. Bu yanlışır. Siyonist propagandanın kurbanı binlerce Sovyet Yahudisi İsrail'e gitmişler ve aralarından pek çoğu daha sonra Sovyetler Birliği'ne geri dönmek istemişlerdir. Sovyetler Birliği gençlik örgütü militanlarının ve Komünist Partisi üyelerinin çoğu İbranidir. Onlarca yıldan beri, bu engin ülkede, Rus Federatif Cumhuriyeti'ne ait ve esas olarak halkını, tarihsel geleneklerine göre istedikleri gibi bir arada yaşamayı seçmiş sovyet İbranilerinin teşkil ettiği Birobidjan adlı özerk bir Cumhuriyet vardır. Sovyet İbranileri, eğer istemiyorlarsa ne Filistin'e ne de Birobidjan'a gitme gereğini duymazlar, zira SSCB'de hiç bir türden ayırım mevcut değildir.

Şimdi de, sorunun diğer bir görünümüne daha yakından bakalım: kapitalizm övgücülerinin «Brezilya mucizesi»nden sözettikleri gibi, ünlü «İsrail ekonomik mucizesi»nden de kastettikleri nedir ve neden ibarettir bu mucize?

Kapitalistler, kendi sistemlerinin sözde «avantajları»nı sergiledikleri bazı «vitrinler»e sahiptirler dünyada; örneğin İsviçre ya da bazı Kuzey Avrupa ülkeleri gibi. Amerika'da da vitrinin camı patlayana kadar Uruguay ve Şili'yi bu sergileme yerleri.

İsrail'de tarım, sanayi ve bilim, görkemli bir ilerleme gösteriyor. Bu yadsınamaz. İbraniler genellikle çok çalışkan ve inisiyatif dolu kişilerdir. İsrail halkının gerçekleştirdiği ilerlemeler, siyonistler tarafından, gevşek ve geri olarak nitelendirdikleri Araplarla karşılaştırma yapmak için kullanılıyorlar. Şu da doğru ki, Arap dünyasında ilkeliğin ve feodalizmin kalıntıları hâlâ yaşıyor; ama bunlar, bir halkın kalite ya da hatalarının ürünü değil, dünyanın bu bölümünde hüküm süren toplumsal sistemin ürünüdür.

Bir yandan, kültürel, bilimsel ve teknik yüksek bir düzeye sahip pek çok kişi İsrail'e yerleşmek için gittiler ve diğer yandan, İsrail ekonomisi, emperyalist ülkelerden gelen sermaye akımı nedeniyle hızlı bir gelişme gösterdi ve gösteriyor. 1949'dan 1970'e kadar, 3 milyondan biraz fazla nüfusa sahip olan İsrail, tercihan para yardımı biçiminde toplam 11 milyar dolar aldı. Bu ana gelir kaynakları, Kuzey Amerikan «yardımı»ydı, Federal Alman Cumhuriyeti tarafından verilen «tazminat»ı ve siyonistlerin «bağışları»ydı.

Bu «bağışlar»ı siyonistler, dünyadaki bütün yahudileri, para vererek İsrail'e yardıma zorlamak suretiyle topladılar. Buna karşı çıkan yahudilerle mücadele edildi ve peşlerine adamlar konuldu. Siyonist olsun ya da olmasın, yahudiler para vermek zorundaydı.

İsrail politikası gittikçe daha saldırgan hâle geldikçe, emperyalistler ve daha da özel olarak ABD tarafından yollanan krediler artıyordu. 17 yıl içinde (1949'dan 1966'ya kadar) İsrail, 6.700 milyon dolar aldı ve daha sonraki üç yılda da (1967 - 1969) bu rakamı 4.700 milyona düşürdü.

Bu paraların üçte biri cari harcamalara gitti. Geri kalanın onda dokuzu ise İsrail'in gelişmesine, yani yatırımlara ayrıldı.

Bununla birlikte İsrail'in dış borçları 1972 yılında 4.200 milyona yükselmişti.

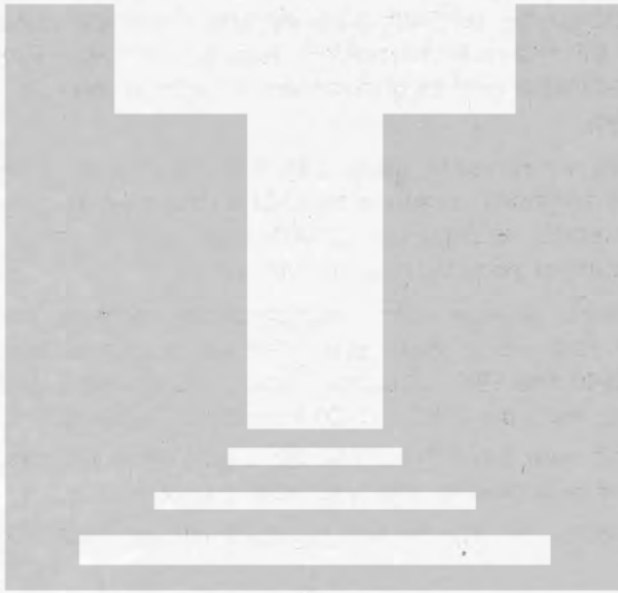
Diğer bir deyişle İsrail ekonomisi, sadece israillilerin çabaları sayesinde değil, aynı zamanda ve özellikle aldığı dış yardım sayesinde gelişiyor. İsrail asalak bir devlettir. İsrail'in kullandığı fonlar, yahudi kitlelerinin ve çeşitli milliyetten olan emekçilerin sömürsününün ürünüdür.

Kapitalistler İsrail'e neden para gönderiyorlar? Çünkü bugünkü İsrail Devleti onların çıkarlarına hizmet ediyor. Bu harcamalar, uzun vadede «üretkendirler» çünkü İsrail'i yöneten siyonistler, sosyalist ülkelerle ve kurtuluş hareketleriyle çarpışmaktadırlar. Burada, yabancı tekel-

lerin İsrail halkını sömürmekten pek tabii geri kalmadıklarını da belirte-
lim. Nitekim 1965 yılında, 94 milyon ve 1970'de 165 milyon dolar kazan-
dılar bu ülkeden.

Orta Doğu'nun hâlen içinde bulunduğu bu bunalım döneminde İs-
rail, köprü başındadır ve bu bölgede emperyalizmin mızrağıdır. Ekono-
misi, ABD'nin askeri - sınai kompleksine dahildir. İsrail, ABD'nin bir «Sa-
nayi atölyesi»dir.

İşte yanke emperyalizminin plâni, bu anlattıklarımızdan ibarettir.

TÜSTAV